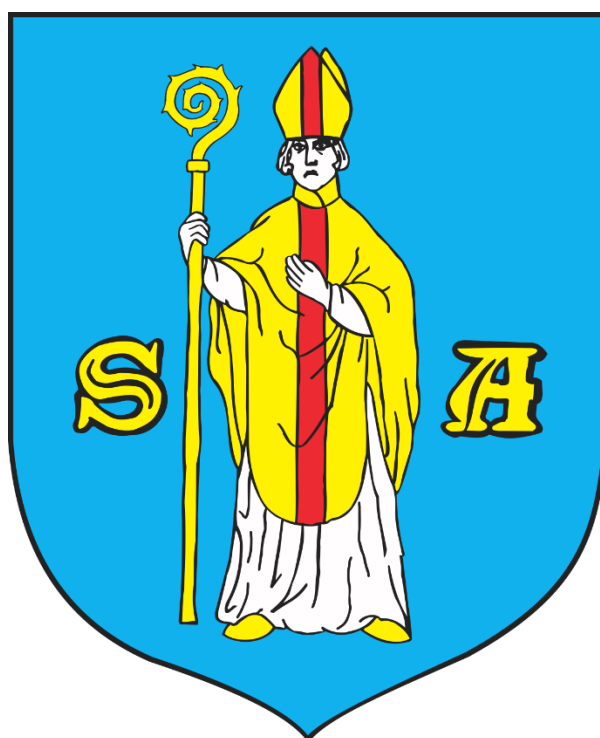

Załącznik do Uchwały Nr 869/LXXX/2024

Rady Miejskiej w Serocku

z dnia 27 marca 2024 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA I GMINY SEROCK NA LATA 2024-2028

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	2
WSTĘP	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY SEROCK	11
Informacje ogólne	11
Struktura demograficzna mieszkańców	12
Infrastruktura społeczno-techniczna	15
Oświata	15
Opieka Zdrowotna	18
Bezpieczeństwo	21
Kultura	26
Sport, rekreacja i turystyka	29
Rynek pracy	34
Gospodarka	36
Gospodarka mieszkaniowa	38
Ochrona środowiska	40
Organizacje pozarządowe	42
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY SEROCK.....	44
Problemy w obszarze pomocy społecznej.....	47
Bezrobocie	53
Bezdomność.....	55
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	56
Alkoholizm	56
Narkomania	61
Uzależnienia behawioralne.....	63
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	66
Ubóstwo	76
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	78
Przemoc domowa.....	80

Problemy w środowisku szkolnym	90
Używanie substancji psychoaktywnych	90
Przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc	97
PODSUMOWANIE	100
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	103
WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ.....	113
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	114
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	134
ANALIZA RYZYKA	135
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	138
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	139
ZMIANY W STRATEGII.....	140
PROGRAMY I PROJEKTY.....	140
UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ	141
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	142
SPIS TABEL	143
SPIS RYSUNKÓW	144
SPIS WYKRESÓW.....	144
BIBLIOGRAFIA.....	146
Spis publikacji.....	146
Źródła internetowe.....	147

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Ponadto, Strategia opracowana przez gminę ma określać usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,

- ustawa o finansach publicznych,
- ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- ustawa o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o zdrowiu publicznym,
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa o systemie oświaty,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno, w znaczny sposób, przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Miasta i Gminy Serock. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Miasta i Gminy Serock przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych (GUS), danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku badań ankietowych w grupach badawczych, przeprowadzonych w okresie od października do listopada 2023. W badaniach ankietowych wzięło udział 67 dorosłych mieszkańców z terenu gminy, 244 rodziców uczniów, 54 nauczycieli oraz 12 pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Serocku. Ponadto, w badaniach wzięło udział łącznie 361 uczniów szkół podstawowych (195 uczniów klas piątych i szóstych oraz 166 uczniów klas siódmych i ósmych).

Ponadto, dokument Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028 został opracowany z uwzględnieniem konsultacji społecznych.

Prezentowana Strategia Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy oraz podsumowanie najważniejszych problemów. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia, w najważniejszych obszarach.

Część programowa zawiera wizję i misję oraz najistotniejsze założenia polityki społecznej Miasta i Gminy Serock na najbliższe lata, które są ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji poszczególnych kierunków działań, wraz z wartością początkową oraz wartością docelową.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, zakładane rezultaty, analizę ryzyka, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii oraz wnioski i podsumowanie.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028 jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym.

Dokumenty strategiczne w systematyce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Światowe i europejskie:

- Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development).

Krajowe:

- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

Wojewódzkie:

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030.

Lokalne:

- Strategia Rozwoju Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025,

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025,
- Strategia Rozwoju Gminy Miasto i Gmina Serock na lata 2016-2025.

Zapisane w niniejszej Strategii cele są zgodne z zapisami wskazanymi w celach lub obszarach priorytetowych tych dokumentów.

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi

DOKUMENTY ŚWIATOWE I EUROPEJSKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar priorytetowy/wymiar
Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	Wymiary zrównoważonego rozwoju: gospodarczy i społeczny (cele od 1 do 4, 8, 16)
DOKUMENTY KRAJOWE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar/priorytet
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel główny - poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej	Cel szczegółowy 1 - Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań w zakresie rozwoju lokalnego
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	Cel główny - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030	Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cel główny - wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce, Cel 2 - Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej, Cel 3 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy, Cel 4 - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 2.1 - Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025	Cel strategiczny - Zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar/priorytet
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+	Cel główny – Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu środowiska
Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030	Cel główny – wzmocnienie kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego, zwiększanie spójności społecznej przez inwestycje społeczne

DOKUMENTY LOKALNE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar/priorytet
Strategia Rozwoju Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025	<p>Obszar 1: Współpraca i rozwój;</p> <p>Obszar 3: Rozwój gospodarczy;</p> <p>Obszar 4: Budowanie kapitału społecznego.</p>
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025	<p>Cel strategiczny 1: Rozwój systemu wsparcia dziecka i rodziny,</p> <p>Cel strategiczny 2: Wspieranie osób niepełnosprawnych i starszych,</p> <p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>Cel strategiczny 4: Rozwój edukacji, profilaktyki zdrowotnej oraz bezpieczeństwa publicznego wśród dzieci i dorosłych korzystających z systemu pomocy społecznej.</p>
Strategia Rozwoju Gminy Miasto i Gmina Serock na lata 2016-2025	<p>CEL STRATEGICZNY 1. GOSPODARKA- Prężna gmina ukierunkowana na tworzenie innowacyjnych rozwiązań społeczno-gospodarczych,</p> <p>CEL STRATEGICZNY 3. SPOŁECZEŃSTWO - Rozwój kapitału społecznego oraz przeciwdziałanie dysfunkcjom społecznym,</p> <p>CEL STRATEGICZNY 4. PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA - Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura publiczna.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapisów dokumentów strategicznych i programowych

CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY SEROCK

Informacje ogólne

Miasto i Gmina Serock położona jest w centralnej części województwa mazowieckiego, w powiecie legionowskim, około 40 km na północ od centrum Warszawy. Gmina graniczy:

- od północy z gminami: Winnica, Pokrzywnica, Zatory,
- od zachodu z gminami: Nasielsk i Pomiechówek,
- wzdłuż rzeki Narew z gminami: Wieliszew i Nieporęt,
- od wschodu z gminą Somianka,
- wzdłuż rzeki Bug z gminą Radzymin.

Do jednostek administracyjnych gminy należy miasto Serock, w którym znajduje się siedziba Urzędu Miasta i Gminy Serock, Osiedle Zegrze i 28 sołectw.

Gmina stanowi 27,95% powierzchni powiatu legionowskiego. Większość obszaru gminy zajmują użytki rolne – ok. 59% oraz grunty leśne – 20%. Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują obszar obejmujący 12% powierzchni gminy. Ze względu na ukształtowanie powierzchni terenu, warunki gruntowo-wodne, klimatyczne i przyrodnicze Miasto i Gmina Serock posiada dogodne warunki do rozwoju osadnictwa.

Rysunek 1. Zarys terytorialny Miasta i Gminy Serock w powiecie legionowskim

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2022 r. Miasto i Gmina Serock liczyła 17 249 mieszkańców; z czego 50,78% stanowią kobiety (8 759), a 49,22% mężczyźni (8 490). Współczynnik feminizacji dla Gminy Serock wynosił 103 (na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety). Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba mieszkańców wzrosła o 17,27%.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2022 roku

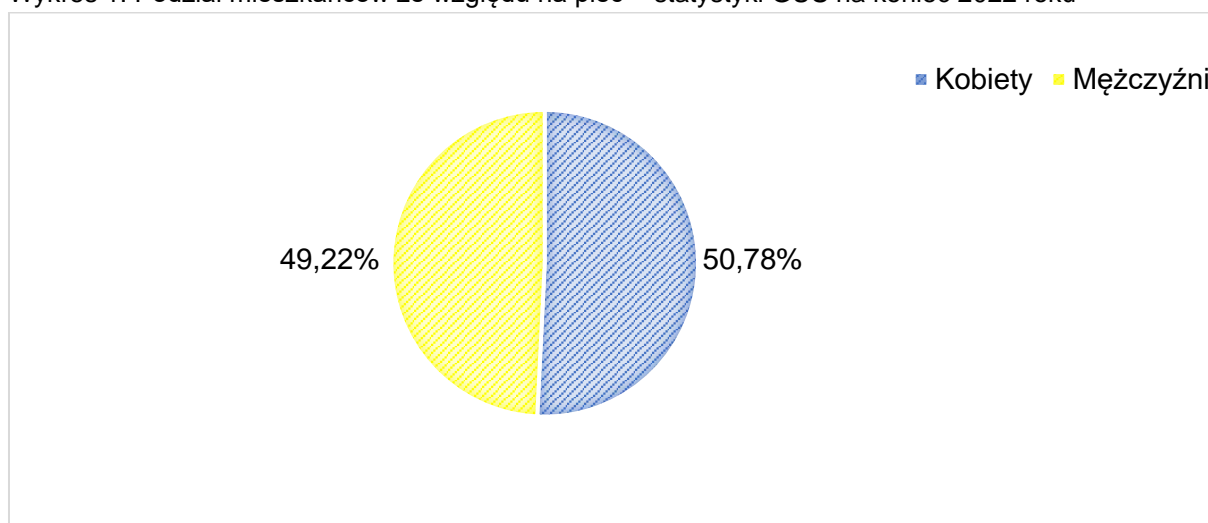

Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2018-2022

Liczba mieszkańców	
ogółem	
rok 2018	14 708 osób
rok 2019	15 125 osób
rok 2020	16 477 osób
rok 2021	16 905 osób
rok 2022	17 249 osób
kobiety	
rok 2018	7 439 kobiet
rok 2019	7 679 kobiet
rok 2020	8 358 kobiet
rok 2021	8 597 kobiet
rok 2022	8 759 kobiet

mężczyźni	
rok 2018	7 269 mężczyzn
rok 2019	7 446 mężczyzn
rok 2020	8 119 mężczyzn
rok 2021	8 308 mężczyzn
rok 2022	8 490 mężczyzn

Średni wiek mieszkańców wynosi 39,7 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego (41,6 lat) oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski (42,1 lat).

Mieszkańcy Miasta i Gminy Serock zawarli w 2022 roku 57 małżeństw, co odpowiada 3,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

W 2022 roku zarejestrowano 551 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 185 wymeldowań w ruchu wewnętrznym, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosiło dla Serocka 366. W tym samym roku 8 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowanie za granicę - dało to saldo migracji zagranicznych wynoszące 7.

Miasto i Gminę Serock charakteryzuje ujemny przyrost naturalny, który w 2022 roku wyniósł -11. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,64 na 1000 mieszkańców gminy. W 2022 roku urodziło się 149 dzieci, w tym 51,0% dziewczynek i 49,0% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,95 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W tym samym czasie odnotowano 160 zgonów, co odpowiada 9,36 zgonom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości średniej dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniej od wartości średniej dla kraju. Na przestrzeni lat 2018-2022 utrzymywał się ujemny przyrost naturalny, z wyjątkiem 2019 roku, kiedy to odnotowano dodatni przyrost naturalny.

Przyrost naturalny ogółem:

- rok 2018: -3,
- rok 2019: 31,
- rok 2020: -12,
- rok 2021: -37,
- rok 2022: -11.

Urodzenia żywe (ogółem):

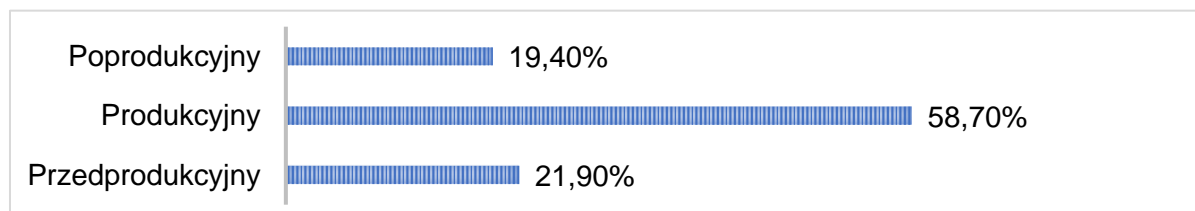
- rok 2018: 137 osób,
- rok 2019: 163 osoby,
- rok 2020: 164 osoby,
- rok 2021: 153 osoby,
- rok 2022: 149 osób.

Zgony (ogółem):

- rok 2018: 140 osób,
- rok 2019: 132 osoby,
- rok 2020: 176 osób,
- rok 2021: 190 osób,
- rok 2022: 160 osób.

Dane statystyczne na koniec 2022 roku wskazują, że 58,70% mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Serock jest w wieku produkcyjnym, 21,90% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 19,40% w wieku poprodukcyjnym¹.

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2022 rok

¹ Bank Danych Lokalnych (GUS) - dane dla Miasta i Gminy Serock

Infrastruktura społeczno-techniczna

Oświata

Miasto i Gmina Serock realizowała zadania oświatowe w 2022 roku prowadząc: cztery szkoły podstawowe, trzy przedszkola oraz trzy oddziały przedszkolne zorganizowane w Szkole Podstawowej w Jadwisinie i jeden oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej w Zegrzu.

- Samorządowe Przedszkole w Serocku,
- Samorządowe Przedszkole w Zegrzu,
- Szkoła Podstawowa w Jadwisinie,
- Szkoła Podstawowa w Serocku,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Woli Kiełpińskiej, w skład którego wchodzi:
 - ✓ Przedszkole w Woli Kiełpińskiej,
 - ✓ Szkoła Podstawowa w Woli Kiełpińskiej,
- Szkoła Podstawowa w Zegrzu.

Ponadto, w 2022 roku podpisano umowę na utworzenie oddziałów żłobkowych poprzez rozbudowę budynku przedszkola w Zegrzu.

Na terenie Miasta i Gminy Serock działają dwie niepubliczne placówki oferujące opiekę nad dziećmi do lat 3:

- Żłobek „Wesoły Zakątek” w Serocku, zapewniający opiekę dla 40 dzieci,
- Żłobek „Magiczny Las” w Stasim Lesie, zapewniający opiekę dla 15 dzieci.

We wrześniu 2022 roku do samorządowych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych uczęszczało 628 dzieci. Dla porównania, w 2021 roku do samorządowych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych uczęszczało 537 dzieci. Wszystkie dzieci, które z uwagi na wiek objęte były rocznym obowiązkowym wychowaniem przedszkolnym lub prawem do edukacji przedszkolnej - zgłoszone w rekrutacji do przedszkoli, miały zapewnione miejsca w przedszkolach lub oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Miasto i Gminę Serock.

Na terenie gminy miejsca do wychowania przedszkolnego oferują także niepubliczne placówki:

- Niepubliczne Przedszkole „Magiczny Las” w Stasim Lesie;
- Niepubliczne Przedszkole „Wesołe Skrzaty” w Serocku.

Szkolny obowiązek w roku szkolnym 2021/2022 w szkołach podstawowych na terenie gminy realizowało 1 521 uczniów w 69 oddziałach. Dla porównania, w roku szkolnym 2020/2021 obowiązek szkolny realizowało 1 421 uczniów w 68 oddziałach.

W związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie w roku szkolnym 2021/2022 na terytorium Polski przebywała liczna grupa dzieci i młodzieży z Ukrainy. Na terenie Miasta i Gminy Serock od 21 marca 2022 roku w oparciu o Zarządzenie Burmistrza zorganizowane zostały 3 oddziały przygotowawcze w Szkole Podstawowej im. Wojska Polskiego w Zegrzu. Uczniowie z Ukrainy zamieszkali w ośrodkach konferencyjno-szkoleniowych w Serocku i w Jadwisinie byli dowożeni do oddziałów przygotowawczych w Zegrzu autobusem szkolnym wraz z zapewnieniem opieki podczas przewozu. Część uczniów z Ukrainy trafiła do oddziałów ogólnych w szkołach podstawowych.

Uczniom z Ukrainy, którzy nie znali języka polskiego w stopniu wystarczającym do korzystania z nauki, zorganizowano dodatkową naukę języka polskiego.

W Serocku znajduje się także placówka oświatowa, dla której organem prowadzącym jest powiat legionowski. Jest to Powiatowy Zespół Szkół Ponadpodstawowych im. Włodzimierza Wolskiego w Serocku. Szkoła oferuje naukę w technikum (o profilach: technik żywienia i usług gastronomicznych oraz technik logistyk), w branżowej szkole I stopnia oraz liceum ogólnokształcącym.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 67 dorosłych mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Serock, w tym: 56 kobiet oraz 11 mężczyzn. Najliczniej reprezentowanym przedziałem wiekowym wśród badanych był przedział 31-60 lat, stanowiący 79,10% ogólnej próby badawczej. Wśród ankietowanych będących w wieku produkcyjnym, 77,61% stanowiły osoby aktywne zawodowo. Z kolei,

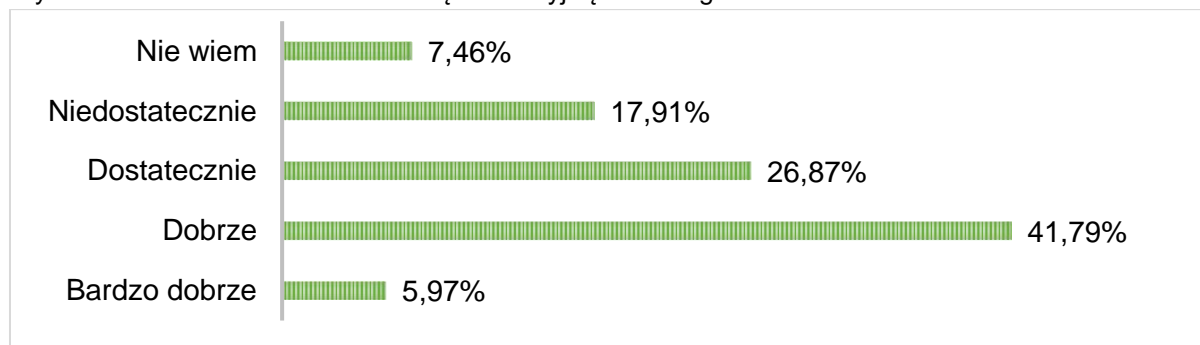
różnicując próbę badawczą według poziomu wykształcenia okazało się, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (65,67%). Ponadto, badani mieszkańcy reprezentowali najczęściej czteroosobowe i trzyosobowe gospodarstwa domowe.

Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 46,27% badanych udzieliło odpowiedzi przeczącej, natomiast 26,87% stwierdziło, że oferta w tym zakresie jest wystarczająca i tyle samo nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 59,70% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 25,37% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 14,93% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 41,79% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół. Z kolei, 26,87% przyznało, że oferta jest dostateczna, a 17,91% stwierdziło, iż jest ona niedostateczna. Następnie 5,97% oceniło bardzo dobrze ofertę edukacją gminy, a pozostałe 7,46% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Kilku badanych mieszkańców zwróciło uwagę na konieczność wprowadzenia bezpłatnych zajęć wyrównawczych, kół pozalekcyjnych oraz zajęć rozwijających pasje uczniów.

Opieka Zdrowotna

Usługi z zakresu opieki zdrowotnej na terenie gminy świadczone są przez dwie placówki opieki zdrowotnej.

1. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Serocku:

- Przychodnia w Serocku,
- Ośrodek Zdrowia w Dębem,
- Ośrodek Zdrowia w Zegrzu – Filia SPZOZ w Serocku.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Serocku składa się z następujących komórek organizacyjnych:

- poradnie lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ),
- poradnia położniczo-ginekologiczna,
- poradnia stomatologiczna,
- pracownia fizjoterapii,
- gabinety pielęgniarki POZ,
- gabinety zabiegowe,
- gabinety promocji zdrowia,
- gabinety położnej POZ,
- gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach na terenie Miasta i Gminy Serock.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2022 r. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Serocku obejmował opieką medyczną łącznie 8 623 pacjentów.

Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej udzielili 63 484 porad lekarskich, w stosunku do roku ubiegłego o 68 porad więcej. Pielęgniarki i położna podstawowej opieki zdrowotnej wykonały 33 015 świadczeń profilaktycznych, diagnostycznych, pielęgnacyjnych i leczniczych, w porównaniu z rokiem ubiegłym o 16 199 więcej.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Serocku w 2022 roku zrealizował 4 programy zdrowotne:

- Program polityki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej dla mieszkańców Miasta i Gminy Serock. W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. z w/w programu skorzystało 153 osoby,
- Program polityki zdrowotnej szczepień ochronnych przeciw grypie dla osób z grupy szczególnego ryzyka. W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. z programu skorzystało 357 osób,
- Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy typu 2. W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. z programu skorzystało 188 osób, w tym 115 osób zostało objętych dalszą pogłębioną diagnostyką w skład, której wchodziły porady lekarza diabetologa, dietetyka i edukacja zdrowotna,
- Program profilaktyki 40+, z którego skorzystało 70 osób.

2. Centrum Medyczne Goldenmed, które jest nowoczesną placówką medyczną (podmiotem prywatnym), która świadczy usługi z zakresu opieki zdrowotnej oraz wykonuje szereg badań laboratoryjnych. W ramach placówki została utworzona oddzielna jednostka pediatryczna zatrudniająca specjalistów z zakresu leczenia chorób dziecięcych (chirurg, ortopeda, dermatolog, kardiochirurg, neurolog, okulista i inni).

Ponadto, na terenie Miasta i Gminy Serock funkcjonują cztery ogólnodostępne apteki.

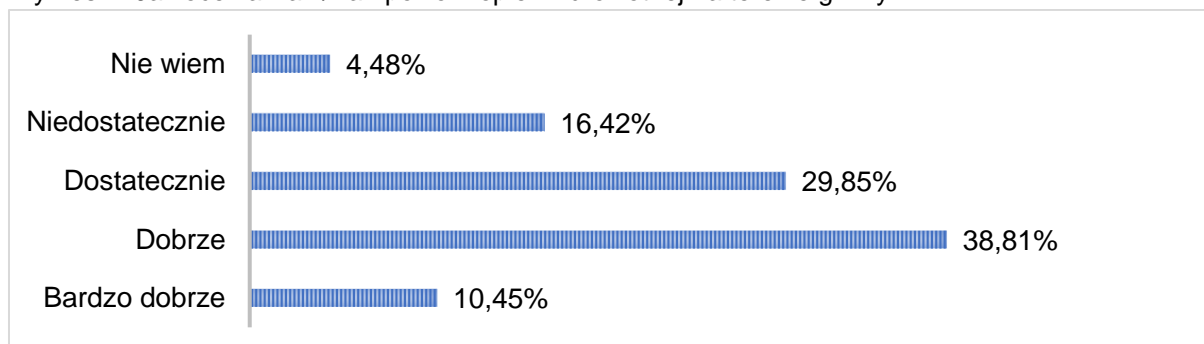
Zarówno proces starzenia się społeczeństwa, jak i coraz powszechniej występujące choroby cywilizacyjne (otyłość, cukrzyca, nadciśnienie, choroby serca), będą miały coraz większy wpływ na rosnące zapotrzebowanie mieszkańców na dostęp do opieki zdrowotnej oraz profilaktyki chorób. Należy również podkreślić, że na terenie Miasta i Gminy Serock występuje charakterystyczny dla całego kraju problem związany z funkcjonowaniem służby zdrowia, przejawiający się m.in. kolejkami do lekarzy i ograniczonym dostępem do opieki specjalistów. Są to problemy systemowe wymagające interwencji z poziomu krajowego.

Dobra jakość opieki zdrowotnej jest konieczna nie tylko ze względu na trendy demograficzne, czy możliwość zmniejszenia ryzyka wystąpienia ubóstwa

wynikającego z powodów zdrowotnych. Zdrowie jest istotnym czynnikiem osiągnięcia wzrostu gospodarczego, szczególnie w przypadku zagrożeń epidemiami lub pandemiemi. Ważne są działania profilaktyczne, także w najstarszych grupach wiekowych.

Ponadto, 38,81% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 29,85% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest dostateczna, a 16,42% ankietowanych przyznało, że oferta w tym zakresie jest niedostateczna. Z kolei, 10,45% oceniło ją jako bardzo dobrą, a pozostałe 4,48% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej na terenie gminy?

Bezpieczeństwo

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia mieszkańców i rozwoju lokalnej społeczności. Zapobieganie zjawiskom, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia, ochrona bezpieczeństwa, dbałość o zachowanie porządku publicznego oraz działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej należą do obowiązków gminy.

O stan bezpieczeństwa na terenie Miasta i Gminy Serock dba przede wszystkim Komisariat Policji w Serocku, który jest jednostką organizacyjną Komendy Powiatowej Policji w Legionowie oraz Straż Miejska.

Straż Miejska w Serocku funkcjonuje w systemie dwuzmianowym. Każdego dnia strażnicy reagują na wszystkie zgłoszenia obywateli, starają się pomóc, rozwiązać problem, usunąć usterkę, uruchomić pojazd, wezwać pomoc innych służb.

Na terenie Miasta i Gminy Serock funkcjonują cztery stowarzyszenia Ochotniczych Straży Pożarnych. Są to jednostki:

- OSP w Serocku,
- OSP w Woli Kiełpińskiej,
- OSP w Gąsiorowie,
- OSP w Stanisławowie.

Trzy z pośród nich (OSP Serock, OSP Wola Kiełpińska, OSP Gąsiorowo) wchodzi w skład Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego, a na bazie OSP Stanisławowo zbudowane są dwie drużyny Obrony Cywilnej. Ochotnicze Straże Pożarne zrzeszają w swoich szeregach łącznie 115 druhów, którzy o każdej porze dnia i nocy gotowi są nieść pomoc wszystkim potrzebującym.

Podstawowa działalność OSP polega na: gaszeniu pożarów lasów i zabudowań, a także udziale w walce z powodzią. Działalność OSP na terenie Miasta i Gminy Serock pozytywnie wpływa nie tylko na bezpieczeństwo mieszkańców, ale również na stan środowiska naturalnego.

W 2022 roku w Serocku stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 385 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 22,42 przestępstw. Jest to wartość nieznacznie mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz porównywalna do średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie wynosi 63,10% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa mazowieckiego oraz znacznie mniejszy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Miasta i Gminy Serock najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 15,32 (wykrywalność 60%) oraz przeciwko mieniu - 12,74 (wykrywalność 43%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 4,25 (50%), drogowe - 1,94 (97%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,25 (100%).

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji z powodu prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości.

Tabela 3. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu

Interwencje	Rok	Liczba interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	rok 2020	327
	rok 2021	359
	rok 2022	344
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	rok 2020	92
	rok 2021	100
	rok 2022	118
zakłócanie porządku publicznego	rok 2020	187
	rok 2021	204
	rok 2022	172
podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	rok 2020	3
	rok 2021	2
	rok 2022	0
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	rok 2020	0

	rok 2021	2
	rok 2022	2
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	rok 2020	29
	rok 2021	31
	rok 2022	26
osoby nieletnie zatrzymane do wytrzeźwienia	rok 2020	2
	rok 2021	0
	rok 2022	0

Najczęstszym przestępstwem na terenie gminy była kradzież mienia, a kolejno kradzież z włamaniem oraz fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną.

Tabela 4. Przestępstwa na terenie gminy

Przestępstwa na terenie gminy	Rok	Liczba przestępstw
kradzież z włamaniem	rok 2020	16
	rok 2021	16
	rok 2022	16
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2020	13
	rok 2021	19
	rok 2022	16
pobicie	rok 2020	1
	rok 2021	0
	rok 2022	0
uszkodzenie mienia	rok 2020	7
	rok 2021	14
	rok 2022	13
kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	rok 2020	3
	rok 2021	7
	rok 2022	5
kradzież mienia	rok 2020	37
	rok 2021	34
	rok 2022	46
inne	rok 2020	156

	rok 2021	189
	rok 2022	199

Artykuł KK Kwalifikacja prawna liczba wszczętych / stwierdzonych / zakończonych postępowań:

Rok 2020 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 11 / 7 / 11,
- groźba karalna – 9 / 4 / 9,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 34 / 28 / 34.

Rok 2021 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 14 / 11 / 14,
- groźba karalna – 9 / 4 / 9,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 31 / 24 / 31.

Rok 2022 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 10 / 6 / 10,
- groźba karalna – 14 / 7 / 14,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 53 / 43 / 53.

Statystyki Policji wskazują, że osobami doznającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, natomiast mężczyźni są najczęściej osobami stosującymi przemoc domową. Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba osób doznających przemocy domowej.

Tabela 5. Liczba interwencji związanych z przemocą domową

Liczba:	2020 rok	2021 rok	2022 rok
liczba osób doznających przemocy domowej:	15	23	22
kobiety	15	21	20
mężczyźni	0	1	0
nieletni	0	1	2
liczba osób stosujących przemoc domową:	15	22	20

kobiety	0	1	0
mężczyźni	15	21	20
nieletni	0	0	0
liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	13	19	11
kobiety	0	0	0
mężczyźni	13	19	11

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2020 - wszczęcie 12 procedur NK,
- rok 2021 - wszczęcie 23 procedur NK,
- rok 2022 - wszczęcie 22 procedur NK.

Kultura

Ważną częścią działalności samorządu terytorialnego jest dbałość o kulturę, zachowanie jej bogactwa oraz zapewnienie różnych form jej upowszechniania wśród mieszkańców.

Głównym ośrodkiem życia kulturalnego gminy jest Centrum Kultury i Czytelnictwa w Serocku, które powstało 1 stycznia 2015 r. w wyniku połączenia Ośrodka Kultury w Serocku oraz Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Serock.

Centrum Kultury i Czytelnictwa jest samorządową instytucją kultury, której podstawową rolą jest upowszechnianie kultury i czytelnictwa zaspokajając różnorodne potrzeby kulturalne, edukacyjne i wychowawcze mieszkańców Miasta i Gminy Serock. W swojej działalności jednostka organizowała wydarzenia o różnym charakterze: teatralnym, historycznym, artystycznym, muzycznym, rozrywkowo-rekreacyjnym.

Kalendarz wydarzeń Centrum Kultury i Czytelnictwa jest bogaty zarówno w wydarzenia organizowane samodzielnie przez jednostkę, jak również wydarzenia współorganizowane, które wspierają instytucje oraz organizacje społeczne w koordynacji przedsięwzięć rozrywkowo-rekreacyjnych. Takie działanie, przyczynia się do lepszego zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców Miasta i Gminy Serock.

Działalność Centrum Kultury odbywa się na różnych płaszczyznach. Z przedsięwzięć można wyszczególnić wydarzenia, które miały miejsce wewnątrz budynku np. sali Centrum Kultury i biblioteki oraz te, które odbyły się w plenerze – głównie w okresie letnim. Łączna ilość wydarzeń plenerowych w 2022 roku to 90 imprez.

Centrum Kultury i Czytelnictwa poza działalnością upowszechniania kultury i organizacji wydarzeń, prowadzi działalność instruktorsko-metodyczną i stwarza możliwość edukacji przez sztukę oraz warunki dla amatorskich ruchów artystycznych, kół, sekcji i zespołów, które skupiają wokół siebie dzieci, młodzież i dorosłych.

Na terenie Centrum Kultury i Czytelnictwa w 2022 roku funkcjonowało 50 grup i zespołów artystycznych, które skupiły wokół siebie 713 osób.

W 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Serock działały dwie placówki upowszechniania wiedzy i czytelnictwa: Biblioteka w Serocku i filia biblioteczna w Jadwisinie.

Z usług tych placówek korzystało 1 591 czytelników, w tym: 1 375 w Serocku oraz 216 w Jadwisinie. Wypożyczono łącznie 40 702 woluminów, w tym: w Jadwisinie 6 813 woluminów, a w Serocku 33 889 woluminów. Księgozbiory powiększono ogółem o 1 791 woluminy, z czego 739 woluminów to dary od czytelników.

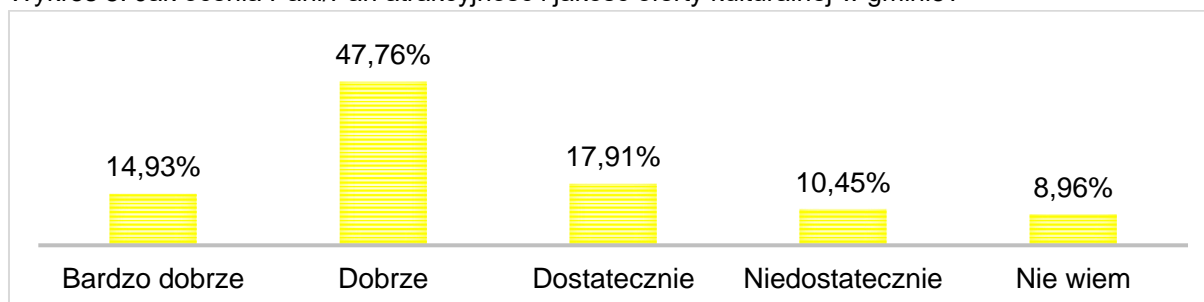
W 2022 roku biblioteka przyłączyła się do ogólnopolskiej kampanii "Mała książka - wielki człowiek", promującej czytelnictwo wśród przedszkolaków. W tym samym roku Biblioteka kontynuowała udział w IV Rundzie Programu Rozwoju Bibliotek. W ramach Programu 3-osobowy Zespół uczestniczył w bezpłatnych, specjalistycznych szkoleniach dla bibliotekarzy, dzięki którym pracownicy zdobyli nowe kompetencje pomocne między innymi w zaprojektowaniu oferty usług odpowiadających na aktualne potrzeby mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mogą być dostarczane online lub w formie hybrydowej.

W 2022 roku Biblioteka była organizatorem lub współorganizatorem 39 wydarzeń kulturalnych.

Na uwagę zasługuje również Izba Pamięci i Tradycji Rybackich. Izba Pamięci i Tradycji Rybackich w Serocku, to placówka o charakterze muzealnym. W zrewitalizowanym budynku dawnej szkoły utworzono nowoczesną multimedialną ekspozycję, poświęconą dziejom Serocka i okolic. Misją Izby jest budowanie tożsamości, wzmacnianie lokalnego patriotyzmu i więzi społecznych poprzez podnoszenie świadomości w zakresie historii oraz tradycji i kultury Miasta i Gminy Serock.

Jakość oferty kulturalnej, największy odsetek mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dobrym (47,76%). Z kolei, 17,91% przyznało, że zasoby gminy w tym zakresie są dostateczne, a 14,93% przyznało, iż oferta kulturalna jest bardzo dobra. Następnie 10,45% oceniło ją na poziomie niedostatecznym, a pozostałe 8,96% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

W ramach uatrakcyjnienia oferty kulturalnej kilku mieszkańców zwróciło uwagę, iż zasadnym będzie zwiększenie oferty zajęć dodatkowych dla wszystkich grup wiekowych.

Sport, rekreacja i turystyka

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczy szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności i umiejętność współpracy.

Na terenie Miasta i Gminy Serock działają Serockie Inwestycje Samorządowe Sp. z o.o., które w 2022 roku realizowały zadania z dziedziny kultury fizycznej, rekreacji ruchowej i turystyki. W zakres działalności sportowo-rekreacyjnej SIS wchodzi:

- funkcjonowanie sekcji sportowych i rekreacyjnych,
- organizacja imprez jednorazowych i cyklicznych,
- koordynacja sportu szkolnego w ramach Mazowieckich Igrzysk Młodzieży Szkolnej,
- dbałość oraz rozwój infrastruktury sportowej,
- podejmowanie i wspieranie inicjatyw sportowych mieszkańców.

Działalność sportowa SIS jest ściśle powiązana z Klubem Sportowym „Sokół” Serock, w obrębie którego funkcjonują 4 dyscypliny sportowe tj.: piłka nożna, tenis stołowy, szachy oraz korfbal, w których zawodnicy uczestniczą w oficjalnej sportowej rywalizacji w ramach okręgowych lub ogólnopolskich związków sportowych.

Najliczniejszą sekcję, która zrzesza w swoich strukturach ok. 300 zawodników począwszy od przedszkolaka, aż do seniora jest piłka nożna. Pod szyldem „Sokoła” funkcjonują drużyny piłkarskie, które biorą udział w rozgrywkach ligowych pod patronatem Mazowieckiego Związku Piłki Nożnej.

Rok 2022 dla działalności Spółki Serockie Inwestycje Samorządowe w zakresie organizacji imprez okazał się trudny ze względów pandemicznych ale spełniony w założonych celach.

W ramach swojej działalności Serockie Inwestycje Samorządowe były organizatorem różnego rodzaju okazjonalnych imprez czy turniejów. Największymi w skali roku były

sportowo-rekreacyjne wydarzenia w ramach akcji pt.: „Wojciechowe świętowanie na sportowo”, „Lato w mieście” czy „Święto Odzyskania Niepodległości”.

Sekcje sportowe prowadzone przez SIS Sp. z o.o. w 2022 roku:

- Klub Chudnijmy Razem,
- Serock – Fitness,
- Wola Kiełpińska - Zdrowy kręgosłup,
- Oldboys piłka nożna,
- Szachy,
- Boks.

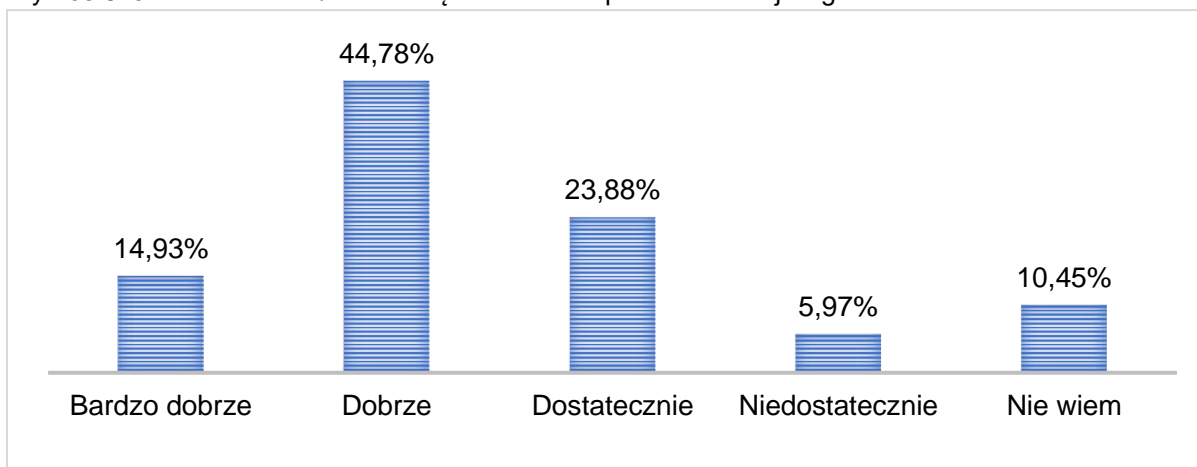
Dużym wyzwaniem dla spółki była również organizacja sportowej rywalizacji szkół podstawowych na terenie gminy w ramach Mazowieckich Igrzysk Młodzieży Szkolnej. W ramach igrzysk dzieci i młodzież mogła rywalizować w biegach przełajowych, tenisie stołowym, koszykówce, piłce siatkowej, unihokeju, piłce nożnej, lekkoatletyce, badmintonie czy szachach w odrębnych kategoriach dla dziewcząt i chłopców. Zawody były realizowane na etapach gminnych i powiatowych co wiązało się z organizacją ponad 20 imprez w zakresie różnych dyscyplin sportowych.

Letnia działalność rekreacyjna skupia się głównie na kąpielisku zlokalizowanym na terenie miejsko-gminnego obiektu rekreacyjno-wypoczynkowego „Plaża Miejska w Serocku”, które w 2022 roku było czynne od 25 czerwca do 31 sierpnia. Korzystający z kąpieliska i plaży mieli dostęp do budynku sanitarno-technicznego na terenie „Plaży Miejskiej w Serocku” oraz infrastruktury rekreacyjnej, na którą składało się boisko do siatkówki plażowej, boisko do koszykówki, siłownia plenerowa, plac zabaw, 2 stoły do tenisa oraz wodny plac zabaw dla dzieci. W obrębie Plaży Miejskiej znajdują się również drewniane trakty spacerowe oraz molo. Obiekt rekreacyjno-wypoczynkowy wraz z kąpieliskiem jest bardzo popularnym miejscem wypoczynku zarówno wśród mieszkańców, jak i osób odwiedzających Miasto i Gminę Serock.

Ofertę w zakresie sportu i rekreacji, 44,78% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. Z kolei, 23,88% uznało, że zasoby są dostateczne, natomiast 14,93% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji na terenie

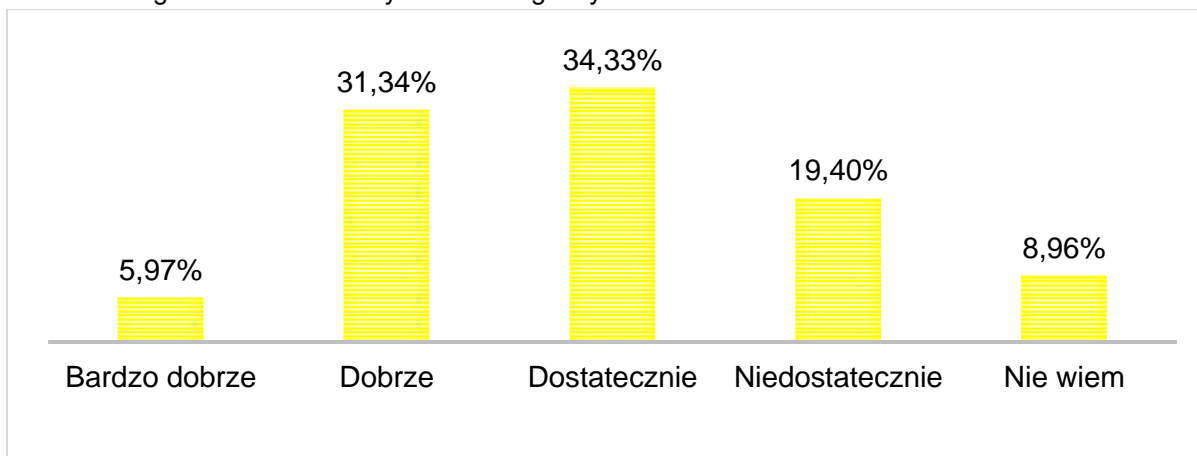
gminy jest bardzo dobra. Kolejno 5,97% oceniło ją jako niedostateczną, a pozostałe 10,45% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji w gminie?

Ponadto, 34,33% ankietowanych mieszkańców oceniło dostatecznie działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 31,34% przyznało, iż oferta w tym zakresie jest dobra, a 19,40% stwierdziło, iż jest ona niedostateczna. Następnie 5,97% uznało, że działania gminy w tym zakresie są bardzo dobre, a pozostałe 8,96% nie wyraziło jednoznacznej opinii.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie gminy?

Miasto i Gmina Serock posiada bogate walory przyrodnicze oraz turystyczne, wynikające z ukształtowania powierzchni terenu, zasobów gruntowo-wodnych oraz warunków klimatycznych i przyrodniczych.

Miasto i Gmina Serock to region urokliwy i zróżnicowany w rzeźbie terenu. Bogactwo przyrody, w której króluje Jezioro Zegrzyńskie wraz z Narwią i Bugiem pośród równin i wzniesień zachęca do aktywnego wypoczynku, rekreacji oraz turystyki. Doskonałym pomysłem na spędzenie wolnego czasu w sposób aktywny oraz poznanie dokładnie gminy są wycieczki piesze i rowerowe. Na chętnych czekają wytyczone i oznakowane szlaki:

- Szlak serocki żółty - biegnie śladem obiektów objętych ochroną konserwatorską, wpisanych do rejestru zabytków oraz obszarów objętych ochroną,
- Szlak pułtuski czarny - główną atrakcją tego szlaku jest rezerwat "Zegrze" oraz fortyfikacje z początku XX w.,
- Szlak narwiańsko-ostrołęcki czerwony - urokliwa trasa przez obszar rezerwatów Jadwisin i Wąwóz Szaniawskiego, bogata w spotkania z zabytkami,
- Szlak wschodni niebieski - atrakcją tej trasy są malownicze tereny, ładna panorama Serocka oraz pomniki przyrody.

Ponadto, Serock położony jest także na Szlaku Wodnym im. Króla Stefana Batorego: Wisła – Kanał Żerański – Jezioro Zegrzyńskie – Narew – Biebrza – Kanał Augustowski (Niemen) oraz Wisła – Zalew Wrocławski – Wisła – Nogat – Kanał Jagielloński – Elbląg – Zalew Wiślany – Zatoka Pucka (Morze Bałtyckie). Jest to najdłuższy szlak turystyczno-rekreacyjny w Polsce, który swoim zasięgiem obejmuje m.in. rejony województw: mazowieckiego, podlaskiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego oraz pomorskiego, jak również rejon Morza Bałtyckiego. Tym samym szlak ten przebiega przez tereny posiadające atrakcyjne walory przyrodnicze oraz miejscowości o bogatych tradycjach kulturowych.

W Serocku współczesność przenika się z historią. Do obiektów i miejsc, które warto zobaczyć na terenie Miasta i Gminy Serock należą:

- Średniowieczny układ rynku,
- Barbarka,
- Kościół parafialny w Serocku,

- Cmentarz żydowski w Serocku,
- Dawna willa doktora Bocka,
- Dom, w którym nocował Picasso,
- Pozostałości fortyfikacji,
- Dawny Zajazd Pocztowy w Serocku,
- Pałac Krasińskich w Zegrzu,
- Ruiny Dworku Szaniawskich,
- Kościół w Woli Kiełpińskiej,
- Pałac Radziwiłłów w Jadwisinie,
- Kasyno w Zegrzu,
- Mural przy ul. Kościuszki,
- Mural przy Izbie Pamięci,
- Mural na 100-lecie Niepodległości,
- Mural przy ul. Wąskiej,
- Murale „wodawil”,
- Mural historyczny w Zegrzu.

Na terenie gminy funkcjonuje ponad dwadzieścia ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych i hoteli o wysokim standardzie usług, jak również lokalne gospodarstwa agroturystyczne oraz pokoje gościnne na prywatnych posesjach.

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2022, w gminie pracowały 7 183 osoby w gospodarce narodowej, w tym: 3 530 kobiet oraz 3 653 mężczyzn. W 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Serock na 1000 mieszkańców pracowało 416 osób.

Tabela 6. Liczba osób pracujących w latach 2018-2022

Liczba osób pracujących	
pracujący ogółem	
rok 2018	1 663 osoby
rok 2019	1 772 osoby
rok 2020	1 675 osób
rok 2021	1 640 osób
rok 2022*	7 183 osoby
pracujące kobiety	
rok 2018	1 013 kobiet
rok 2019	1 040 kobiet
rok 2020	960 kobiet
rok 2021	974 kobiety
rok 2022*	3 530 kobiet
pracujący mężczyźni	
rok 2018	650 mężczyzn
rok 2019	732 mężczyzn
rok 2020	715 mężczyzn
rok 2021	666 mężczyzn
rok 2022*	3 653 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

* Pracujący w gospodarce narodowej wg płci (dane GUS)

W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie wynosiło 6 034,24 PLN, co odpowiada 90.00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Ponadto, w 2022 roku 5,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 21,6% w przemyśle i budownictwie, a 25,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 4,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Gospodarka

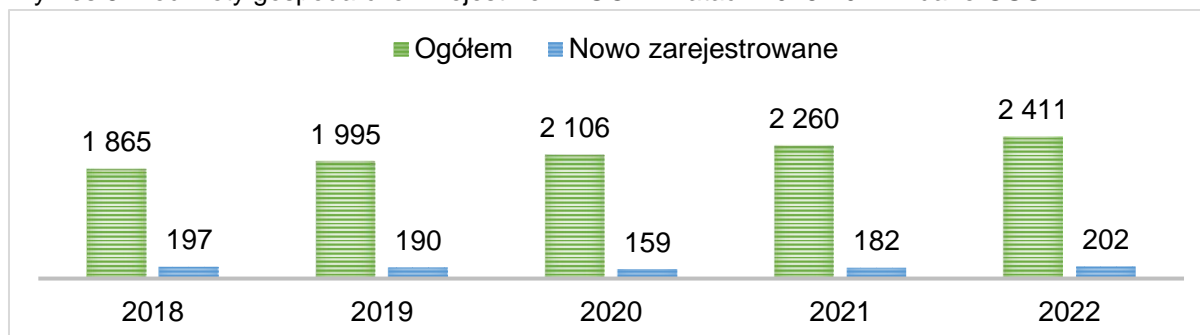
W Serocku w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 2 411 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 1 937 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 202 nowe podmioty, a 115 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2022 najwięcej (202) podmiotów zarejestrowano w roku 2022, a najmniej (122) w roku 2009. W tym samym okresie najwięcej (226) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (77) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie najwięcej (159) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (2 357) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,2% (29) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 21,8% (526) podmiotów, a 77,0% (1 856) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (19,3%) oraz budownictwo (16,1%).

Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2022 – dane GUS

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające, a działania gminy w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

Gospodarka mieszkaniowa

Według danych GUS, zasoby mieszkaniowe Miasta i Gminy Serock na koniec 2022 roku szacowane były na 7 513 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 777 653 m². Jak widać w tabeli, baza mieszkaniowa nieznacznie rośnie z roku na rok, a więc sytuacja mieszkaniowa w gminie sukcesywnie ulega polepszeniu.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe	2020 rok	2021 rok	2022 rok
mieszkania	6 778	7 191	7 513
powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	700 011	738 810	777 653

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zasobem budynków komunalnych (16 budynkami komunalnymi w Serocku i 2 budynkami w Jadwisinie) administruje Miejsko-Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Serocku. Łączna powierzchnia lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy wynosi 6 579,96 m². W mieście Serock jest to 171 lokali o powierzchni 5 323,95 m². Na terenach wiejskich w skład zasobu wchodzi 35 lokali o powierzchni 1 256,01 m². W budynkach komunalnych zostało wydzielonych 50 lokali socjalnych o łącznej powierzchni 1 248,82 m².

Ponadto M-GZGK administruje 3 wspólnotami mieszkaniowymi, w których znajduje się 27 lokali będących własnością Miasta i Gminy Serock. Łączna powierzchnia ich wynosi 969,00 m².

W 2022 roku przeprowadzono szereg prac konserwacyjnych mieszkaniowego zasobu gminy. Najemcy mogą również poprawiać standard zajmowanych lokali, a przy tym ubiegać się o częściowy zwrot kosztów poniesionych na remonty lokali, wykonane we własnym zakresie.

18 maja 2022 roku wraz z 9 gminami z województwa mazowieckiego oraz z Krajowym Zasobem Nieruchomości został podpisany akt notarialny powołujący do życia Spółkę Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa KZN Mazowsze Centrum spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Spółeczna Inicjatywa Mieszkaniowa to spółka realizująca budownictwo mieszkaniowe. Jej zadaniem jest budowanie mieszkań na wynajem o umiarkowanym czynszu. Mieszkania przeznaczone będą na wynajem dla osób, które nie mają zdolności kredytowej, ale posiadają zdolność czynszową. Będą to mieszkania dla rodzin o średnich dochodach, których nie stać na zakup lub wynajem mieszkania na rynku komercyjnym. W Serocku w ramach realizacji inwestycji SIM KZN Mazowsze Centrum Sp. z o.o. wybudowane zostaną budynki mieszkalne wielorodzinne. Zaplanowano utworzenie około 60 lokali mieszkalnych.

Ochrona środowiska

W 2019 roku Rada Miejska w Serocku przyjęła Program ochrony środowiska dla Miasta i Gminy Serock na lata 2019-2023 z perspektywą do roku 2025. Celem Programu jest realizacja przez Miasto i Gminę Serock polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Stanowi on podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem w gminie.

Ponadto, na terenie Miasta i Gminy Serock przyjęto Plan Ograniczania Niskiej Emisji, którego głównym celem jest poprawa jakości powietrza, poprawę stanu środowiska jako całości oraz zdrowia ludzi poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł ciepła.

Co więcej, na terenie Miasta i Gminy uchwalony został również Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Miasta i Gminy Serock na lata 2020-2032. Celem programu jest całkowite usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Serock w terminie do 31.12.2032 roku, prowadzące do likwidacji szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko oraz minimalizacji negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na mieszkańców gminy.

Od 1 lipca 2013 roku na terenie gminy istnieje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Punkt ten znajduje się na terenie Miejsko-Gminnego Zakładu Gospodarki Komunalnej w Serocku. Jest to miejsce, w którym właściciele nieruchomości, poprzednio uiszczywszy opłatę za odbiór i zagospodarowanie odpadów, mogą zostawić również różne rodzaje odpadów selektywnie zbieranych oraz problematycznych.

W 2021 roku rozpoczęto budowę kanalizacji sanitarnej w Borowej Górze i Dosinie oraz w Jadwisinie. Co więcej, zakończono budowę sieci wodociągowej łączącej wieś Dębe z Bolesławowem oraz zakończono budowę sieci kanalizacji grawitacyjno- tłocznej z przepompownią ścieków w Serocku. W ramach przedsięwzięcia powstał budynek stacji uzdatnia wody wraz z wyposażeniem, budynek administracyjno-biurowy, zbiornik czystej wody, wybudowano nowe ujęcia wody oraz zagospodarowano teren.

Opracowano również koncepcję skanalizowania rejonu Stasi Las-Borowa Góra – Dosin- Ludwinowo Zegrzyńskie – Karolino.

W 2022 roku Miejsko-Gminny Zakład Wodociągowy w Serocku administrował 14 stacjami wodociągowymi tworzącymi dwa niezależne układy wodociągowe: wodociąg wschodni i wodociąg zachodni. Na koniec 2022 roku odnotowano 5 869 czynnych przyłączy wodociągowych, w tym 5 047 przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Za dystrybucję gazu oraz eksploatację sieci gazowej na obszarze gminy odpowiada Mazowiecka Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy Warszawa. Sieć gazownicza na terenie gminy jest dość dobrze rozwinięta i zaopatrywana w gaz poprzez gazociąg wysokiego ciśnienia. Stacja gazowa zlokalizowana jest w miejscowości Dębe.

Ponadto, w ramach zawartego w 2019 roku porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska, prowadzono punkt konsultacyjno-informacyjny programu „Czyste Powietrze”. W ramach funkcjonowania punktu, mieszkańcy z terenu Miasta i Gminy Serock mieli możliwość uzyskania informacji na temat programu, warunków przyznawania dotacji do budynku mieszkalnego jednorodzinne, a także uzyskania pomocy w wypełnieniu samego wniosku. Realizując zawarte porozumienie, udzielono 190 konsultacji osobistych.

W 2022 roku wpłynęło 111 wniosków o uzyskanie dotacji na wymianę źródła ogrzewania, z czego 81 zostało zrealizowanych oraz 6 wniosków o uzyskanie dotacji na budowę przydomowej oczyszczalni ścieków.

Co więcej, w 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Serock przeprowadzono pikniki ekologiczne o tematyce ochrony powietrza, podczas których m.in. przybliżono obowiązki wynikające z uchwały antysmogowej. Przeprowadzono również wiosenną akcję sprzątania terenów publicznych, do której jak co roku zaproszono szkoły, przedstawicieli sołectw, dzieci i młodzież, a także zorganizowane grupy społeczne.

Organizacje pozarządowe

Ważnym filarem rozwoju współczesnego społeczeństwa jest aktywność obywatelska. Przejawem wspomnianej aktywności jest działalność organizacji pozarządowych, na rzecz wspierania której władze gminy uchwalają roczne Programy Współpracy Miasta i Gminy Serock z organizacjami pozarządowymi.

Miasto i Gmina Serock współpracuje z organizacjami pozarządowymi na wielu płaszczyznach związanych z rozwojem regionu oraz wspieraniem działań na rzecz różnych grup społecznych. Wypracowywanie dobrych relacji, wzajemna życzliwość, chęć współpracy wpływają w sposób pozytywny na wszechstronny rozwój społeczności lokalnej.

Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie Miasta i Gminy Serock:

- Akademia Liderów Innowacyjności,
- Fundacja eBiznes Club,
- Fundacja IDEA rozwoju,
- Fundacja NOVA,
- Fundacja Suwak,
- Integracyjne Centrum Opieki i Wychowania KKWR,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Serocku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Kiełpińskiej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Gąsiorowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Stanisławowie,
- Serocka Akademia Seniora,
- Stowarzyszenie Nasze Zegrze,
- Stowarzyszenie Kulturalny Serock,
- Stowarzyszenie Miłośników Skubianki,
- Stowarzyszenie „Forum Samorządowe” Serock,
- Stowarzyszenie na Rzecz Promocji i Rozwoju Zalewu Zegrzyńskiego,
- Stowarzyszenie UKS Sokół Serock,
- Stowarzyszenie Potrzebującym Pomocy Nadzieja,

- Stowarzyszenie Nasza Borówka,
- Stowarzyszenie Społeczny Komitet Pomocy Miastu i Gminie Serock,
- Stowarzyszenie Sympatyków Nowej Wsi,
- Stowarzyszenie Gmina Serock Łączy,
- Stowarzyszenie Ubi-Lex,
- Stowarzyszenie „Żołnierze Mazowsza”,
- Światowy Związek Polskich Żołnierzy Łączności - oddział Zegrze,
- Tramwaj Wiejski - Stowarzyszenie Mieszkańców Jadwisina,
- Związek Gmin Zalewu Zegrzyńskiego.

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA I GMINY SEROCK

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie Miasta i Gminy Serock. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 8. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Miasta i Gminy Serock

Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	3,89
narkomania	3,27
wzrost przestępczości	3,20
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	3,59
bezrobocie	3,51
ubóstwo	3,46
przemoc	3,62
uzależnienia behawioralne	3,33

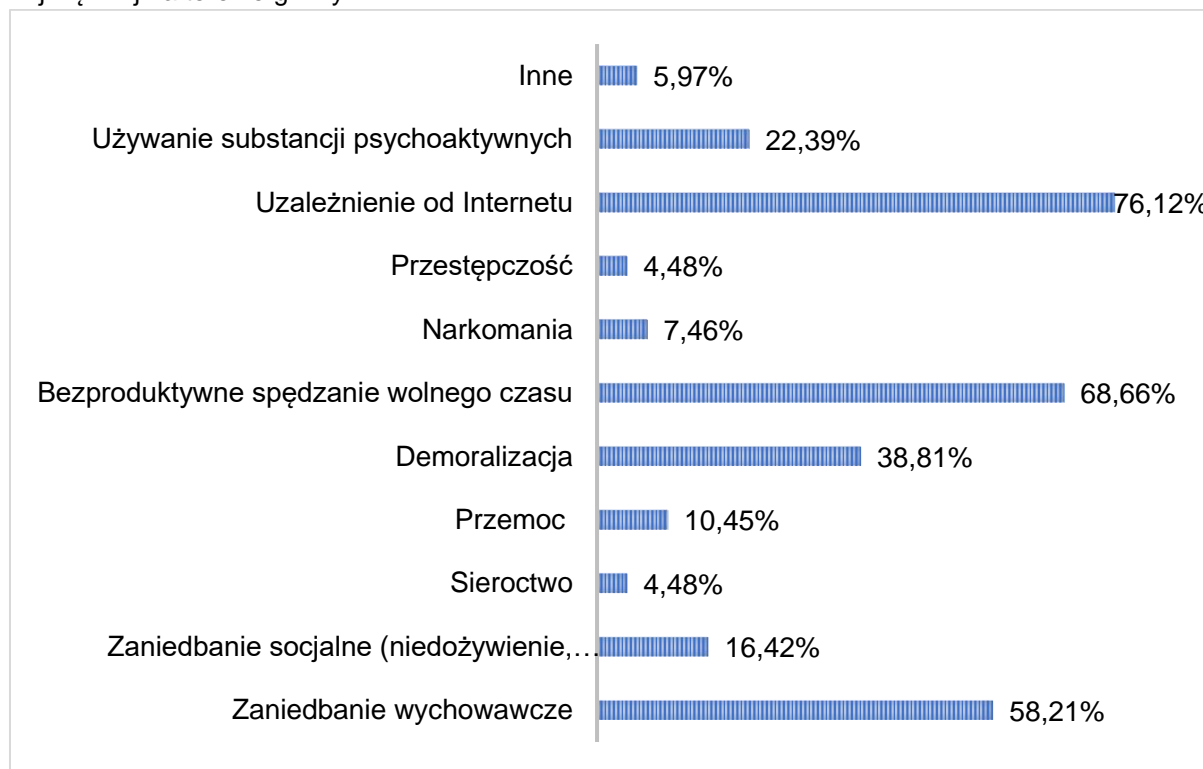
Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali problem alkoholizmu, którego ważność ocenili na poziomie 3,89. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie gminy okazały się: problem nowych substancji psychoaktywnych, problem przemocy, problem bezrobocia oraz problem ubóstwa. Najwyższa pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Mieszkańcy mogli również

wskazać inne najważniejsze problemy w ich środowisku. Wśród nich znalazły się: brak nowych inwestycji oraz bezpieczeństwo publiczne.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu wskazane przez 76,12% badanych mieszkańców. Kolejno 68,66% przyznało, iż jest to bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, a 58,21% wskazało na zaniedbanie wychowawcze. Następnie 38,81% dostrzega demoralizację, a 22,39% na używanie substancji psychoaktywnych. Kolejno 16,42% wskazało na zaniedbanie socjalne, 10,45% na przemoc, 7,46% na narkomanie, 4,48% na przestępczość oraz sieroctwo, a 5,97% na inne, w tym: uzależnienie od papierosów, używanie wulgarnego słownictwa oraz zbyt duże obciążenie nauką.

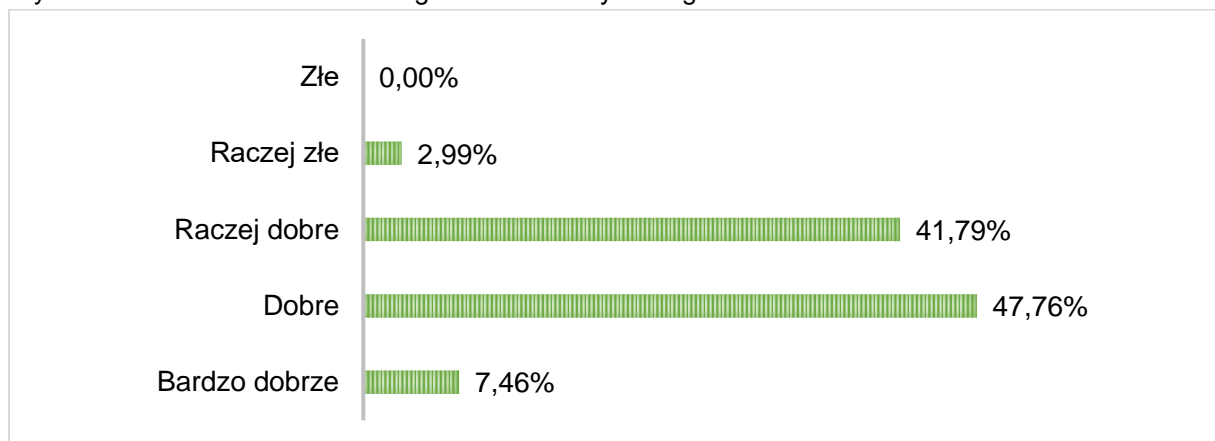
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie gminy?

Ogólne warunki życia w gminie mieszkańcy najczęściej oceniali jako dobre. Taką odpowiedź wskazało 47,76% badanych respondentów. Następnie 41,79% oceniło je jako raczej dobre, a 7,46% przyznało, iż są one bardzo dobre. Pozostałe 2,99% zaznaczyło, iż są one raczej złe.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?

Zapytano również badanych mieszkańców jak oceniają swoją sytuację materialną. I tak, 46,27% przyznało, iż jest ona dobra. Następnie 40,30% zaznaczyło, iż jest ona przeciętna, ani dobra, ani zła, a 10,45% przyznało, że jest ona bardzo dobra. Pozostałe 2,99% oceniło ją, jako złą.

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. ust. 1. ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W SEROCKU

Ośrodek Pomocy społecznej w Serocku został utworzony na podstawie uchwały Nr 68/X/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy Serock z dnia 27 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Serocku.

Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku:

- pomoc społeczna,
- świadczenia rodzinne,
- fundusz alimentacyjny,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta i Gminy Serock,
- obsługa administracyjna Zespołu Interdyscyplinarnego,
- wspieranie rodziny, wynikające z ustawy z dnia 5 grudnia 2015 r. o Karcie Dużej Rodziny,

- potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- wypłata jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu,
- tworzenie i rozwój kierunków działań skierowanych do seniorów,
- Klub Aktywności Społecznej – miejsce, które służy do prowadzenia różnorodnej działalności społecznej wielu grup mieszkańców – osób starszych, dzieci i młodzieży, organizacji pozarządowych, grup samopomocowych,
- prowadzenie Klubu Senior+ w Szadkach,
- prowadzenie mieszkania chronionego,
- prowadzenie Świetlicy Środowiskowej w Wierzbicy,
- realizacja gminnych programów osłonowych:
 - ✓ Serocka Karta Dużej Rodziny 3+,
 - ✓ Gminny program w zakresie zmniejszania wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta i Gminy Serock,
 - ✓ Serocki bon żłobkowy,
- prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego.

Z danych przekazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku wynika, iż na przestrzeni lat 2020-2022 nieco wzrosła ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, natomiast zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemów uzależnień.

Tabela 9. Osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
rodziny korzystające z pomocy społecznej	rok 2020	271
	rok 2021	261
	rok 2022	280

liczba osób w rodzinach	rok 2020	585
	rok 2021	571
	rok 2022	636
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	rok 2020	43
	rok 2021	40
	rok 2022	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne – choć liczba osób korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała. Wiele osób korzysta ze świadczeń niepieniężnych.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 10. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS	Rok	Liczba osób
świadczenia pieniężne	rok 2020	251
	rok 2021	212
	rok 2022	184
świadczenia niepieniężne	rok 2020	159
	rok 2021	134
	rok 2022	116
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	rok 2020	271
	rok 2021	252
	rok 2022	267

usługi opiekuńcze	rok 2020	64
	rok 2021	62
	rok 2022	51
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2020	7
	rok 2021	12
	rok 2022	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez OPS w Serocku w 2022 roku było ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, a kolejno niepełnosprawność, bezrobocie oraz alkoholizm.

Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba rodzin
niepełnosprawność	rok 2020	70
	rok 2021	62
	rok 2022	69
bezrobocie	rok 2020	92
	rok 2021	70
	rok 2022	51
osoby dotknięte klęską żywiołową	rok 2020	0
	rok 2021	0
	rok 2022	0
ubóstwo	rok 2020	167
	rok 2021	152
	rok 2022	139
bezzadność opiekuńczo-wychowawcza	rok 2020	28
	rok 2021	16
	rok 2022	23
długotrwała lub ciężka choroba	rok 2020	160
	rok 2021	124
	rok 2022	107

przemoc domowa	rok 2020	2
	rok 2021	2
	rok 2022	2
alkoholizm	rok 2020	41
	rok 2021	39
	rok 2022	36
narkomania	rok 2020	2
	rok 2021	1
	rok 2022	0
bezdomność	rok 2020	7
	rok 2021	10
	rok 2022	8
ochrona macierzyństwa	rok 2020	13
	rok 2021	17
	rok 2022	13
inne	rok 2020	14
	rok 2021	9
	rok 2022	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

Ponadto, w 2022 roku w obszarze polityki prorodzinnej funkcjonowały 3 gminne programy:

- Serocka Karta Dużej Rodziny 3+ - 242 rodziny mają wydane karty uprawniające do zniżek,
- Serocki bon żłobkowy - wypłacano świadczenia w formie bonu żłobkowego dla 66 osób,
- Gminny program w zakresie zmniejszania wydatków poniesionych na leki przez mieszkańców Miasta i Gminy Serock - wypłacono świadczenia dla 109 osób.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizował wsparcie dla obywateli Ukrainy w formie:

- jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł dla 1 110 osób,
- pokrycia kosztów wyżywienia i zakwaterowania w domach prywatnych dla 1 674 osób,
- stypendiów socjalnych dla 4 uczniów,

- opłacenia obiadów dla 4 uczniów,
- świadczeń rodzinnych dla 197 rodzin.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Serocku, w którym wzięło udział 12 osób. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu gminy pracownicy OPS najczęściej wymieniali alkoholizm, nieporadność życiową, a kolejno bezrobocie, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych, ubóstwo oraz niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno-prawnego. Pojawiły się również pojedyncze odpowiedzi wskazujące na przemoc domową oraz niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami.

Z odpowiedzi pracowników OPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają nadużywanie alkoholu/alkoholizm, problemy finansowe oraz trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a kolejno uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych), problemy zdrowotne w rodzinie, konflikty ze współmałżonkiem/partnerem, bezrobocie oraz ubóstwo.

Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Serock zarejestrowanych było 311 osób bezrobotnych, w tym: 151 kobiet i 160 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2018-2020 ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wzrosła, natomiast od 2021 roku zaobserwowano spadek. W 2021 roku odnotowano największą liczbę osób długotrwale bezrobotnych.

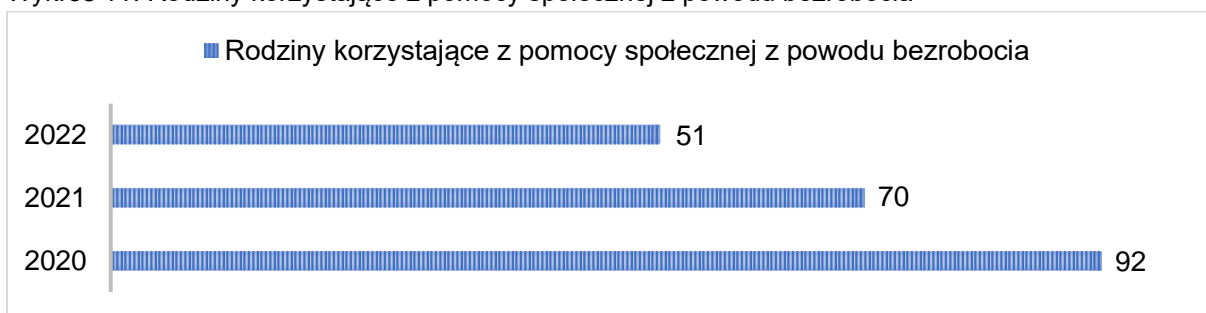
Tabela 12. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2018-2022

Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2018	375 osób
rok 2019	331 osób
rok 2020	464 osoby
rok 2021	424 osoby
rok 2022	311 osób
kobiety	
rok 2018	190 kobiet
rok 2019	160 kobiet
rok 2020	222 kobiety
rok 2021	202 kobiety
rok 2022	151 kobiet
mężczyźni	
rok 2018	185 mężczyzn
rok 2019	171 mężczyzn
rok 2020	242 mężczyzn
rok 2021	222 mężczyzn
rok 2022	160 mężczyzn
osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2018	178 osób
rok 2019	160 osób
rok 2020	211 osób
rok 2021	233 osoby
rok 2022	171 osób

Bezrobocie rejestrowane na terenie Miasta i Gminy Serock wynosiło w 2022 roku 5,8% (5,8% wśród kobiet i 5,8% wśród mężczyzn). Jest to więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa mazowieckiego (4,2%) oraz więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (5,2%).

Zgodnie z danymi OPS w Serocku, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

Bezdomność

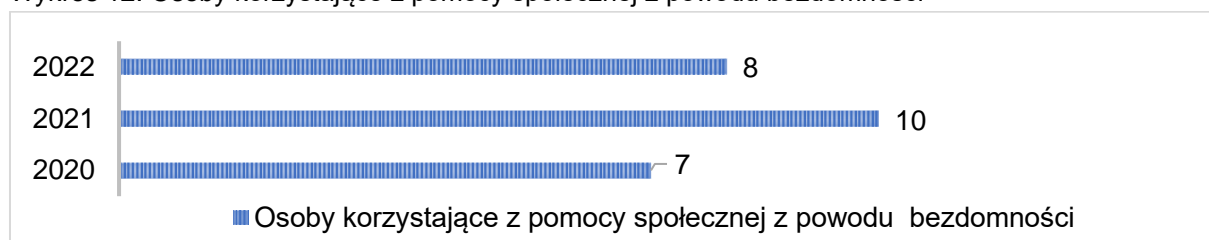
Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastrocza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania³.

Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

Bezdomność na terenie Miasta i Gminy Serock jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku.

Zgodnie z danymi OPS w Serocku, w 2021 roku liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności była najwyższa.

Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

³ Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Badania CBOS na rok 2019 pokazują, że ponad połowa Polaków (56%) deklaruje, że pije alkohol okazjonalnie, mniej niż co dziesiąty badany spożywa go często (8%), a co trzeci unika okazji do picia alkoholu lub w ogóle nie bierze go do ust (33%). W stosunku do badania z 2010 roku nieznacznie zmniejszył się odsetek deklarujących częste picie (z 11% do 8%), a nieco więcej ubyło całkowitych abstynentów (z 22% do 16%). Wzrósł więc udział osób spożywających alkohol czasami, z dobrej okazji, ale nie często (z 50% do 56%). Odsetek ten jest obecnie najwyższy, odkąd monitorujemy tę kwestię⁴.

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Serock wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Jak wynika z odpowiedzi, 37,31% badanych postrzega alkoholizm jako problem zauważalny na terenie gminy, a 35,82% uważa, iż jest to problem powszechny. Z kolei, 19,40% uważa, że są to nieliczne przypadki. Następnie 5,97% uznało, iż ten problem nie występuje na terenie gminy, a pozostałe 1,49% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

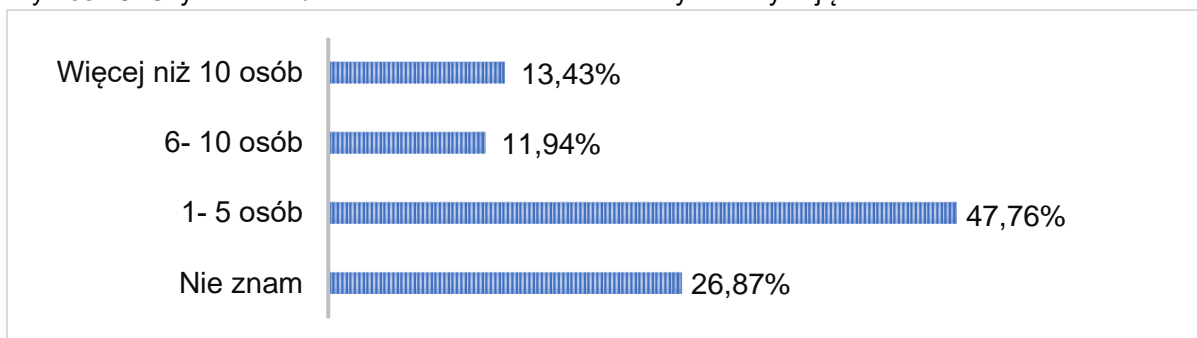
Warto zaznaczyć, iż 53,73% uważa, że osoby spożywające alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej, natomiast 46,27% miało przeciwne zdanie w tym temacie.

Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów, gdyż łącznie 73,13% zna osobiście kogoś, kto w ich ocenie nadużywa alkoholu, w tym: 47,76% do 5 takich osób, 11,94% od 6 do 10 takich osób, a 13,43% zna powyżej 10

⁴ CBOS, Konsumpcja alkoholu w Polsce, Warszawa 2019

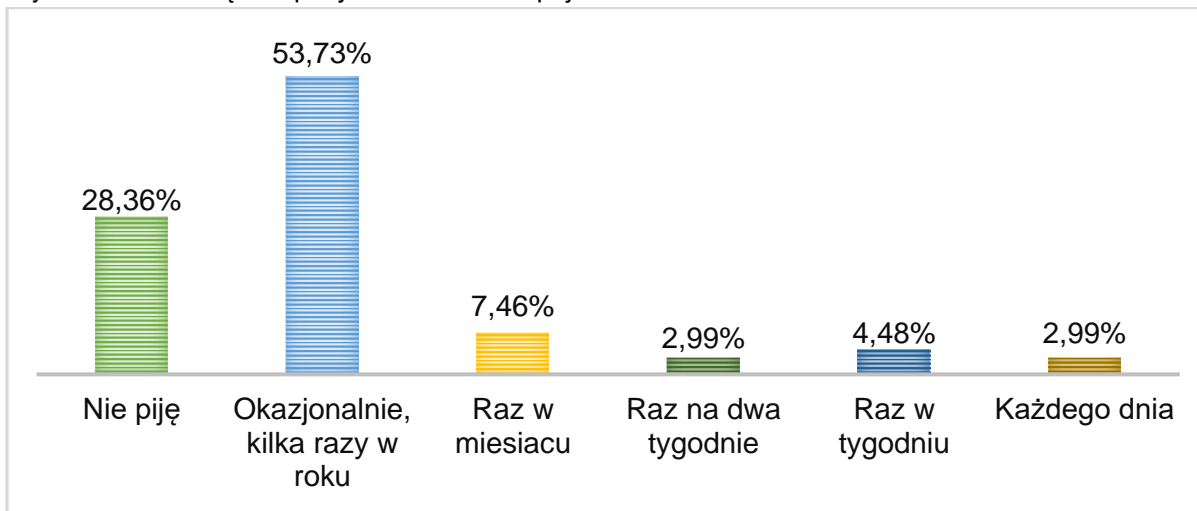
takich osób. Pozostali ankietowani, tj. 26,87% zaprzeczyli posiadaniu takich znajomości.

Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkohol?

Jak wynika z deklaracji badanych mieszkańców z terenu gminy, alkohol jest obecny w ich życiu, lecz częstotliwość jego spożywania jest zazwyczaj okazjonalna. Najlichniesz grupa ankietowanych tj. 53,73% przyznała się do spożywania napojów alkoholowych okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. Z kolei, 28,36% zadeklarowało abstynencję. Następnie 7,46% przyznało, iż ma to miejsce raz w miesiącu, a 4,48% spożywa alkohol raz w tygodniu. Kolejno 2,99% spożywa alkohol raz na dwa tygodnie i tyle samo spożywa alkohol każdego dnia. Analizując płeć respondenta, zarówno kobiety, jak i mężczyźni deklarowali najczęściej, iż spożywają alkohol okazjonalnie.

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Ponadto, 40,30% ankietowanych potwierdziło, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Niepokojącym jest, iż 20,89% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również

uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Z kolei, łącznie 32,83% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Z przeprowadzonego badania wynika, iż 40,30% badanych potrafiło samodzielnie wskazać przynajmniej jedną instytucję, która zajmuje się taką pomocą. Odpowiedzi respondentów wskazywały najczęściej na Gminą Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a kolejno na Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Punkt Konsultacyjny. Pozostałe 59,70% przyznało, że nie zna żadnej instytucji na terenie gminy, udzielającej pomocy osobom uzależnionym. W celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji działających w obszarze profilaktyki, zasadnym wydaje się więc podjęcie działań informacyjnych w tym zakresie.

Problem spożywania napojów alkoholowych przez młode osoby potwierdzają także wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Serock.

Z pozyskanych danych wynika, iż 17,44% uczniów klas piątych i szóstych oraz 28,92% uczniów klas siódmych i ósmych miało już kontakt z alkoholem. Niepokojącym jest również fakt, iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej, która według deklaracji badanych uczniów klas siódmych i ósmych najczęściej przypada na wiek 11 lat. Warto zaznaczyć, iż 25,00% klas siódmych i ósmych spożywało alkohol za namową osób trzecich.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują, iż na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba wniosków o leczenie. Ponadto, w 2022 roku przeprowadzono najwięcej rozmów motywujących.

Tabela 13. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania GKRPA	Rok	Liczba
posiedzenia GKRPA (ogółem)	rok 2020	12
	rok 2021	12
	rok 2022	12
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2020	12
	rok 2021	10
	rok 2022	15
kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2020	0
	rok 2021	0
	rok 2022	0
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2020	16
	rok 2021	15
	rok 2022	19
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2020	3
	rok 2021	3
	rok 2022	4
wnioski do sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2020	3
	rok 2021	3
	rok 2022	4
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2020	22
	rok 2021	16
	rok 2022	23
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2020	0
	rok 2021	1
	rok 2022	2

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień

Zakres działalności:

- diagnoza,
- poradnictwo,
- elementy terapii dla osób uzależnionych od alkoholu,
- diagnoza wstępna dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych i kierowania ich do placówek leczenia uzależnień.

Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego.

Tabela 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień

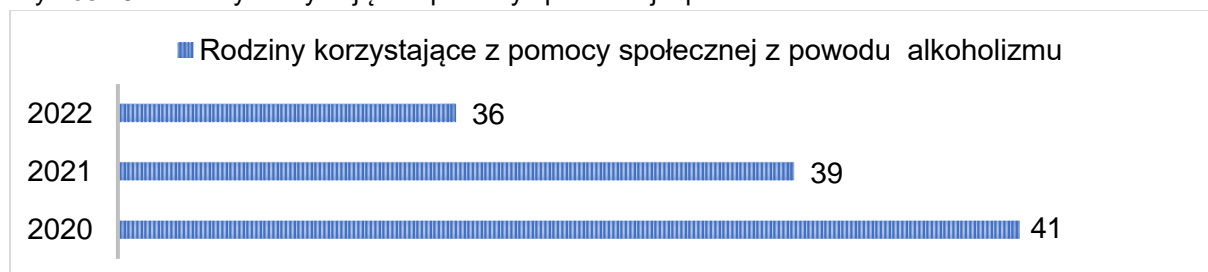
Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień	Rok	Liczba
liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	rok 2020	67
	rok 2021	72
	rok 2022	75

Świetlice:

- liczba placówek: 1,
- liczba dzieci w placówce: 15, w tym z rodzin alkoholowych: 4,
- liczba wychowawców: 1.

Zgodnie z danymi OPS w Serocku, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

Narkomania

Według danych z lat 2018/2019 odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% (badanie z 2018 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)⁵.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii to nieliczne przypadki na terenie gminy. Taką odpowiedź zaznaczyło 47,76% badanych mieszkańców. Dla 17,91% jest to problem zauważalny, a dla 4,48% jest to problem powszechny. Większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (92,54%), jak również osób zażywających narkotyki (71,64%).

Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się łącznie 8,95% badanych, w tym: 7,46% potwierdziło, że miało to miejsce kilkakrotnie, a 1,49% przyznało, iż był to jednorazowy kontakt.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów pojawiły się deklaracje potwierdzające znajomość w swoim środowisku osób niepełnoletnich zażywających narkotyki. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie miała dotychczas kontaktu z narkotykami. Do zażywania narkotyków przyznało się 9,04% uczniów klas siódmych i ósmych. Ponadto, 13,33% z osób mających za sobą inicjację narkotykową przyznało, iż przebywało pod wpływem narkotyków na terenie szkoły. Ponadto, 11,45% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, iż posiada informacje gdzie i u kogo można kupić narkotyki.

⁵ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020

Badani uczniowie prezentują raczej dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania. Niemniej jednak istnieje spora grupa osób, szczególnie wśród uczniów młodszych, która takiej wiedzy nie posiada.

Ponadto, 9,64% uczniów klas starszych przyznało, iż wie gdzie i u kogo kupić dopalacze. Co więcej, 14,46% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że zna osoby w swoim środowisku, które zażywają dopalacze. Do używania tego typu substancji przyznało się 4,82% uczniów klas siódmych i ósmych.

Zgodnie z danymi OPS w Serocku, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

Uzależnienia behawioralne

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. (...) Takie zjawiska, jak ogólnoświatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia.⁶

Wraz ze wzrostem popularności i dostępności nowych technologii wzrasta także lista zagrożeń związana z ich użytkowaniem. Według opublikowanych przez GUS danych z 2017 r. 98,8% gospodarstw domowych z dziećmi wykorzystuje Internet do codziennych aktywności. W zrealizowanych rok wcześniej badaniach „Nastolatki wobec Internetu” (Kamieniecki i in., 2016) również wykazano, że w domu korzysta z niego codziennie ponad 90% nastolatków. Internet stał się nieodłącznym elementem życia młodych ludzi, niezbędnym do nauki i komunikacji. Powszechne korzystanie przez młodzież z tego medium nasuwa pytania o związane z tym zagrożenia. Choć dla większości użytkowników Internet faktycznie jest narzędziem pracy, rozrywki i komunikacji, to jednak w przypadku pewnej grupy młodych internautów korzystanie z sieci może wymykać się spod kontroli.

W związku z tym zadano poszczególnym grupom badawczym kilka pytań odnośnie zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Wśród uczniów klas piątych i szóstych najbardziej zauważalnym problemem jest nadmierne korzystanie z Internetu (20,51%), a kolejno nałogowe korzystanie z telefonu wskazane przez 20,00%. Ponadto, 18,97% przyznało, że ma problem z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych.

⁶ Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9

Z kolei, 19,88% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że dotyczy ich nadmierne korzystanie z Internetu, czyli siecihoizm. Następnie 17,47% przyznało, że dotyczy ich nałogowe kupowanie rzeczy, 16,87% mierzy się z nałogowym korzystaniem z telefonu, a 14,46% mierzy się z nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych.

Wielu rodziców zadaje sobie pytanie, czy ich nastoletnie dzieci mogą uzależnić się od komputera lub innych czynności. Czy takie niepokojące zjawiska mogą zagrozić zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci? Do niedawna uważano, że można się uzależnić tylko od substancji psychoaktywnych, a więc od alkoholu, tytoniu, leków i narkotyków. Okazuje się jednak, że w dobie nowoczesnych technologii informatycznych dorastające dzieci są coraz bardziej narażone na inne zagrożenia, które określa się jako uzależnienie od czynności lub uzależnienie behawioralne.

Zapytano więc rodziców, czy zauważyli u swojego dziecka problemy związane z uzależnieniami od czynności. W wyniku odpowiedzi okazało się, iż największy odsetek badanych rodziców tj. 30,33% wskazał, iż ich dzieci najczęściej dotyczy problem fonoholizmu, czyli nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Kolejno 20,49% respondentów zauważyło u swoich dzieci problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych, a 17,62% problem nadmiernego korzystania z Internetu.

Również badani nauczyciele wskazywali najczęściej, że ich uczniów dotyczy problem nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Taką odpowiedź wybrało 92,59% respondentów. Kolejno wskazali na problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych oraz problem nadmiernego korzystania z Internetu.

Zarówno badani rodzice, jak i badani nauczyciele najczęściej oceniali swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych jako dobrą. Ponadto, 64,81% badanych nauczycieli przyznało, iż chcieliby uczestniczyć w szkoleniach poświęconych tematyce uzależnień behawioralnych.

Najważniejszym problemem wśród dorosłych mieszkańców z terenu gminy okazał się problem nadmiernego korzystania z Internetu. Taką odpowiedź wskazało 40,30% badanych mieszkańców. Kolejno 35,82% mierzy się z nadmiernym korzystaniem

z telefonu komórkowego, a 20,90% przyznało, że dotyczy ich problem pracoholizmu. Pozostałe wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	Tak
uzależnieniem od pracy (pracoholizm)	20,90%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonoholizm)	35,82%
nadmiernym korzystaniem z Internetu	40,30%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	10,45%
hazardem	5,97%
nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupoholizm)	14,93%
nadmiernym objadaniem się (jedzenioholizm)	13,43%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	8,96%

Ponadto, 35,82% badanych mieszkańców oceniło na poziomie dobrym swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych. Kolejno 25,37% przyznało, iż jest ona niedostateczna, a 22,39% oceniło ją jako dostateczną. Następnie 5,97% przyznało, iż posiada bardzo dobrą wiedzę w tym temacie, a pozostałe 10,45% nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Na terenie Miasta i Gminy Serock dane demograficzne wskazują na problem starzenia się społeczeństwa. Przede wszystkim zauważalny jest rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego na przestrzeni ostatnich lat. Przejawia się on wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym (z 29,6 w 2018 roku do 33,8 w 2022 roku). Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wymusza na władzach samorządowych podejmowanie działań zmierzających do redukcji jego skutków.

Tabela 16. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2018	14 708 osób
rok 2019	15 125 osób
rok 2020	16 477 osób
rok 2021	16 905 osób
rok 2022	17 249 osób
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2018	3 062 osoby
rok 2019	3 134 osoby
rok 2020	3 568 osób
rok 2021	3 701 osób
rok 2022	3 752 osoby
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2018	8 473 osoby
rok 2019	8 643 osoby
rok 2020	9 185 osób
rok 2021	9 432 osoby
rok 2022	9 608 osób

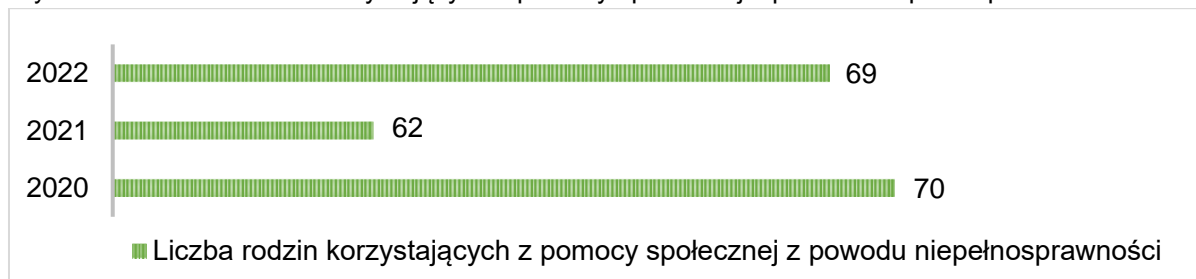
osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2018	3 173 osoby
rok 2019	3 348 osób
rok 2020	3 724 osoby
rok 2021	3 772 osoby
rok 2022	3 889 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy demograficzne (GUS) wskazują na przyspieszenie negatywnych tendencji – do 2030 roku dzieci do 14 roku życia ubędzie nawet o 15,4% (ostatnie dwa lata były szczególnie niekorzystne pod względem ujemnego przyrostu naturalnego), a osób w wieku produkcyjnym o blisko 8,2%; przybędzie za to 20,8% osób po 65 roku życia.

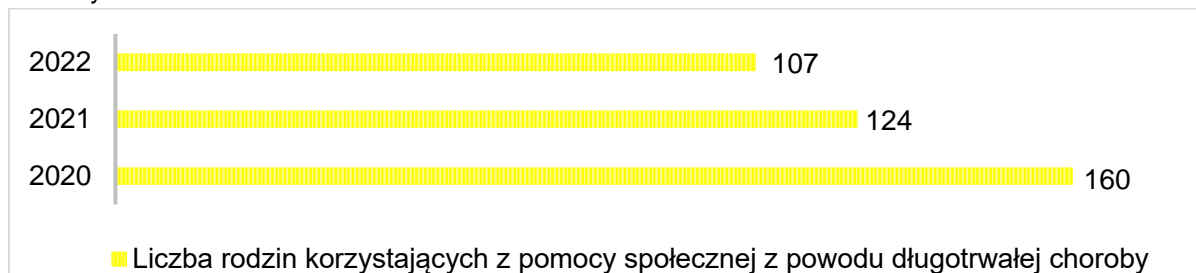
Zgodnie z danymi OPS w Serocku, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności utrzymywała się na podobnym poziomie.

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie OPS w Serocku

Częstotliwość występowania ciężkich i długotrwałych chorób oraz niepełnosprawności, w tym m.in. w związku ze starzeniem się społeczeństwa, pozwala przypuszczać, że w okresie objętym Strategią liczba osób wymagających wsparcia z tytułu chorób i niepełnosprawności będzie wzrastać.

Działania prowadzone na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie Miasta i Gminy Serock:

Klub Senior+ w Szadkach

Z działalności Klubu korzystają osoby nieaktywne zawodowo, powyżej 60. roku życia, zamieszkujące teren Miasta i Gminy Serock. Dla seniorów przygotowana została oferta prozdrowotna, edukacyjna, kulturalna, rekreacyjna oraz opiekuńcza.

Serocka Akademia Seniora

Serocka Akademia Seniora, powołana z inicjatywy serockich seniorów, rozpoczęła działalność z dniem 2 lipca 2015 r. w miejsce filii Legionowskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Jej misją jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych oraz szeroko pojęta poprawa jakości życia seniorów w gminie. Główne cele to poszerzanie wiedzy i umiejętności seniorów, popularyzacja zdrowego stylu życia, ułatwianie dostępu do kultury oraz aktywizacja społeczna i integracja seniorów.

Rada Seniorów Miasta i Gminy Serock

Rada Seniorów podejmuje działania w celu integracji środowiska osób starszych, wzmacniania ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także sprzyjające solidarności międzypokoleniowej.

Środowiskowy Dom Samopomocy

W siedzibie Integracyjnego Centrum Opieki, Wychowania, Terapii KKWR w Serocku, mieści się Środowiskowy Dom Samopomocy, który obejmuje dzienną pomocą i opieką osoby z zaburzeniami psychicznymi. Decyzję o skierowaniu do

Środowiskowego Domu Samopomocy wydaje Starosta Legionowski, po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Klub Aktywności Społecznej

Klub powstał na potrzeby organizacji i stowarzyszeń działających na terenie gminy, gdzie będą mogły odbywać się spotkania w ramach ich działalności statutowej. Z pomieszczeń Klubu Aktywności Społecznej w Serocku cyklicznie korzystają m.in.:

- Serocka Akademia Seniora,
- Rada Seniorów Miasta i Gminy Serock,
- AI-anon.

Program osłonowy w zakresie zmniejszania wydatków na leki

Program w zakresie zmniejszania wydatków poniesionych na leki jest adresowany do osób z niepełnosprawnościami lub osób przewlekle chorych, których miesięczne wydatki na leki zapisane przez lekarza wynoszą co najmniej 100 zł.

Program „Opieka Wytchnieniowa”

Opieka wytchnieniowa ma na celu czasowe odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu opiekunowie zaangażowani na co dzień w sprawowanie opieki dysponować będą czasem, który będą mogli przeznaczyć na odpoczynek jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Usługa opieki wytchnieniowej świadczona jest nieodpłatnie.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

Program zapewnia usługę asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej mającą na celu pomoc uczestnikom Programu w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym. Uczestnik programu korzystający z usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej nie ponosi odpłatności za usługę.

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie dla osób z niepełnosprawnościami:

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej. Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- przygotowania zawodowego dorosłych,
- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji,
- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji,
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji,
- studiów podyplomowych,
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową,

- bonu na zasiedlenie,
- bonu szkoleniowego,
- bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukującej pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców⁷.

Tabela 17. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

<p>Upewnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzecznym stopniem o niepełnosprawności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
<p>Upewnienia osoby z orzecznym stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia. • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji

⁷ Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie- informacje dla osób z niepełnosprawnościami

posiadające status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy	zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). <ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

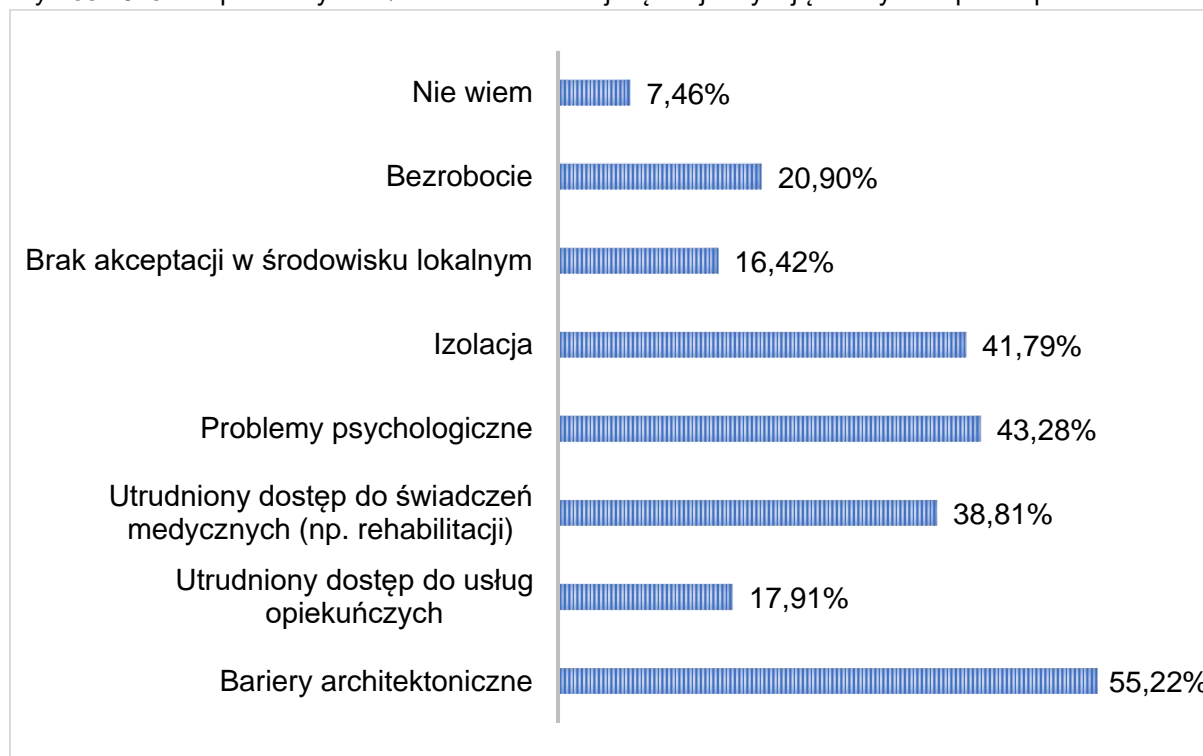
Pracownicy OPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na bariery architektoniczne, utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej, brak oferty ze strony instytucji skierowanej do osób z niepełnosprawnościami oraz na problem związany z edukacją dzieci z niepełnosprawnością w placówkach oświatowych. Według 41,66% badanych pracowników OPS oferta pomocy osobom z niepełnosprawnościami (pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca, natomiast 16,66% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 41,67% nie wyraziło swojej opinii w tym zakresie.

Z kolei, wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy OPS wymieniali najczęściej samotność, samotne zamieszkiwanie, izolację, brak zainteresowania ze strony rodziny i osób najbliższych, utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej oraz trudną sytuację materialną. Według 58,33% badanych pracowników OPS oferta pomocy osobom starszym (pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest

wystarczająca. Z kolei, 16,67% wyraziło zdanie przeciwne w tej kwestii, a pozostałe 25,00% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tej kwestii.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców z terenu gminy wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 55,22% badanych wskazało na bariery architektoniczne, a 43,28% na problemy psychologiczne. Następnie 41,79% wskazało na izolację, a 38,81% na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji). Z kolei, 20,90% wskazało na bezrobocie, a 17,91% na utrudniony dostęp do usług opiekuńczych. Kolejno 16,42% wskazało na brak akceptacji w środowisku lokalnym, a 7,46% nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania. Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

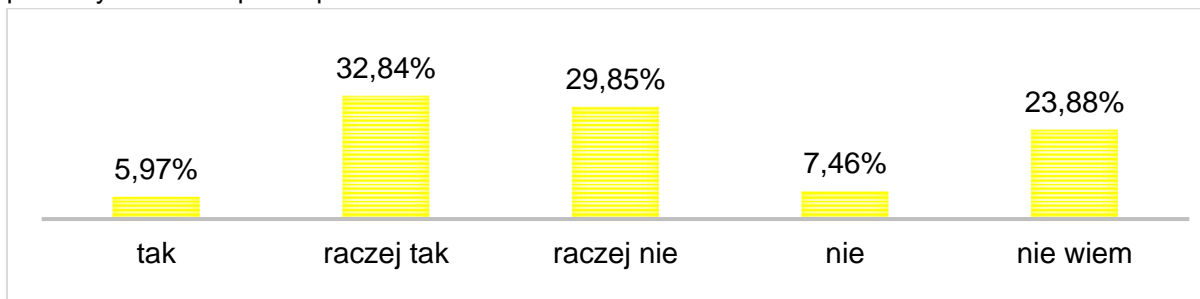
Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami?

Ponadto, łącznie 38,81% badanych mieszkańców przyznało, że działania podejmowane na terenie Miasta i Gminy Serock uwzględniają potrzeby osób

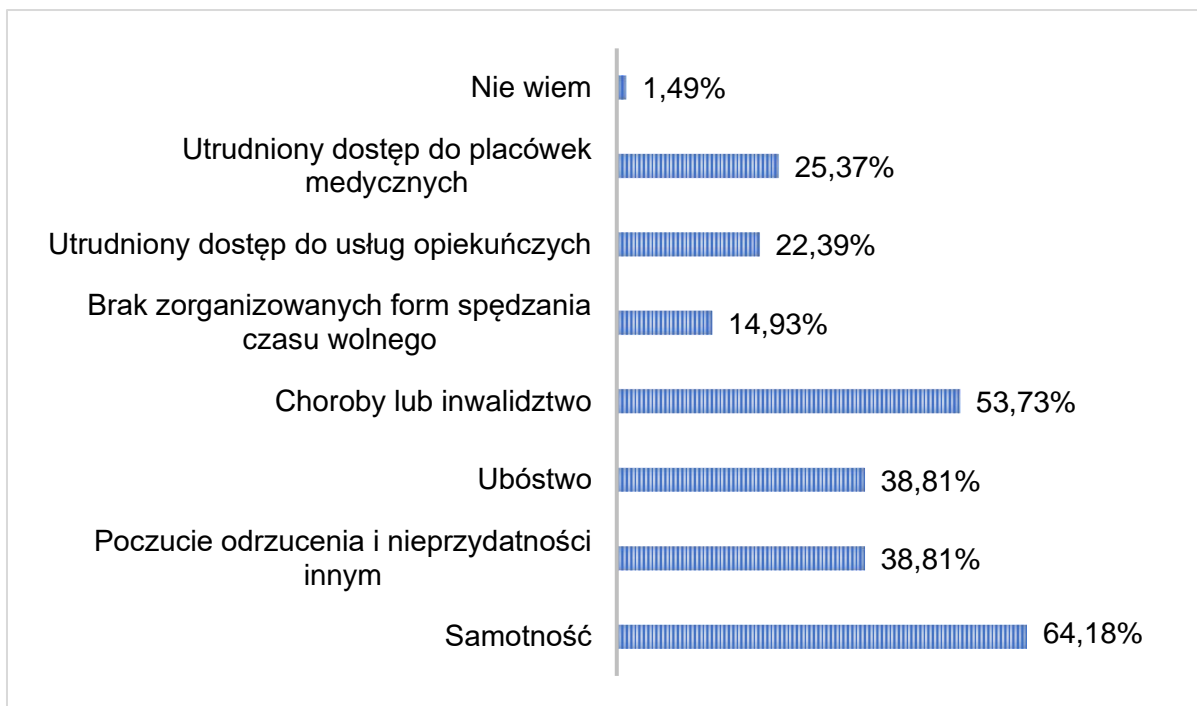
z niepełnosprawnościami, natomiast łącznie 37,31% stwierdziło, iż takie potrzeby nie są uwzględniane. Pozostałe 23,88% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

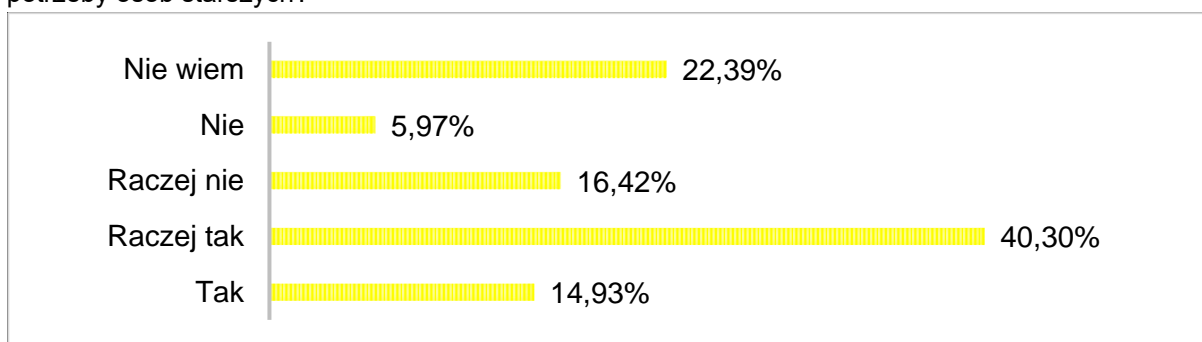
Poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność (64,18%) oraz na choroby lub inwalidztwo (53,73%), a kolejno na ubóstwo i poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym (38,81%). Zwrócono również uwagę na utrudniony dostęp do placówek medycznych (25,37%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (22,39%), brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (14,93%), natomiast 1,49% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tym zakresie. Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie gminy?

Ponadto, łącznie 55,23% ankietowanych przyznało, że działania podejmowane na terenie Miasta i Gminy Serock uwzględniają potrzeby osób starszych. Z kolei, łącznie 22,39% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie i tyle samo nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczone, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

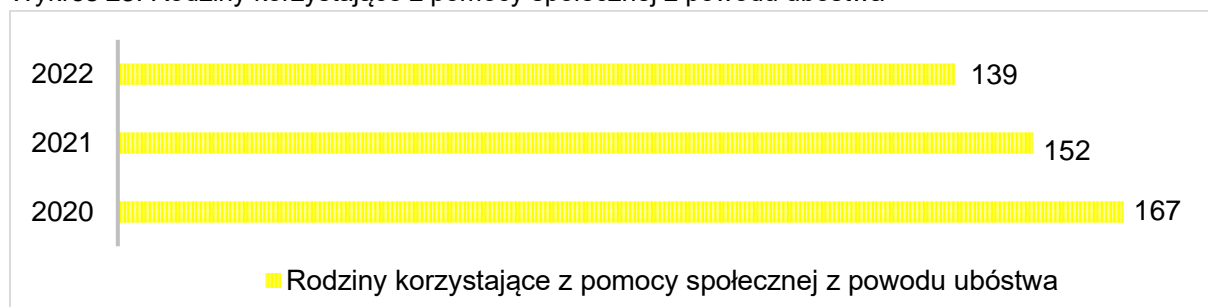
Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc domowa, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Pomocą w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2022 roku objętych zostało 101 dzieci.

Zgodnie z danymi OPS w Serocku, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

Uczestniczący w badaniu ankietowym nauczyciele szkół z terenu Miasta i Gminy Serock zostali zapytani, czy w szkole jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków lub dopłat do wycieczek szkolnych). Z pozyskanych danych wynika, iż w szkołach jest wielu uczniów, którzy potrzebują takiego wsparcia. Taką odpowiedź wskazało 38,89% ankietowanych. Natomiast 31,48% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 29,63% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka⁸.

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych

⁸ Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013

potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

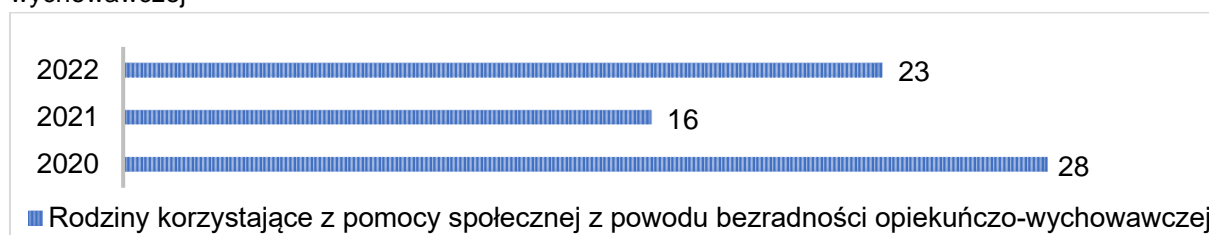
Zadania w zakresie wspierania rodzin borykających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny. Asystent rodziny pełni ważną rolę w systemie wspierania rodziny. Niezależnie od pracowników socjalnych, asystent rodziny zajmuje się wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci. Asystent rodziny w 2022 roku pracował z 11 rodzinami, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze.

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców dziecko trafia do pieczy zastępczej. Pieczę zastępczą organizuje powiat, natomiast umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. W pieczy zastępczej w 2022 roku przebywało 33 dzieci z terenu gminy.

Analizując szczegółowe dane OPS w Serocku można zauważyć, iż w 2021 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej była najniższa.

Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników OPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest najczęściej niski poziom umiejętności wychowawczych, a kolejno uzależnienia

oraz niskie dochody. Kolejno odpowiedzi wskazywały na niepełna rodzina, ubóstwo, przemoc domową oraz niepełnosprawność/długotrwała choroba.

Przemoc domowa

Pojęcie przemocy domowej jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W świetle przepisu art. 2 ust. 1 o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domową należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków, finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - małoletniego,
- wobec których stosowana jest przemoc domowa⁹.

Rodzaje przemocy:

- fizyczna - naruszenie nietykalności fizycznej,
- psychiczna - naruszenie godności osobistej,
- seksualna - naruszenie intymności,
- ekonomiczna - naruszenie własności,
- zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Wszystkie powyższe formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają, a każda z nich powoduje określone szkody na zdrowiu fizycznym oraz psychicznym, wywołując cierpienie i krzywdy moralne u osób, które ich doznają. Stosowanie przemocy prowadzi w konsekwencji do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji oraz chorób związanych ze stresem. Szczególnie drastyczne skutki zauważa się u dzieci, gdyż krzywdzenie może zaburzyć ich funkcjonowanie we wszystkich dziedzinach życia. Należy pamiętać, że nie ma jednej przyczyny przemocy domowej. Do przemocy dochodzi w wyniku współwystępowania i interakcji (wzajemnego oddziaływania na siebie) różnych czynników: społecznych, kulturowych i psychologicznych. Można mówić o elementach ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się przemocy domowej, ale nie można stwierdzić, że są jej przyczyną.

⁹ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Zespół Interdyscyplinarny

Głównym celem Zespołu jest podnoszenie efektywności działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów. Ponadto do Zespołu należy:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Mieście i Gminie Serock:

Analizując dane przekazane przez OPS w Serocku można zauważyć, iż na przestrzeni lat 2020-2022 nieco wzrosła liczba rodzin objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020-2022: Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2020: 5 posiedzeń,
- rok 2021: 6 posiedzeń,
- rok 2022: 5 posiedzeń.

Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2020: 18 grup,
- rok 2021: 25 grup,
- rok 2022: 22 grupy.

Liczba rodzin objętych pomocą:

- rok 2020: 18 rodzin,
- rok 2021: 25 rodzin,
- rok 2022: 22 rodziny.

Tabela 18. W związku z procedurą „Niebieska Karta”

W związku z procedurą „Niebieska Karta”	Rok	Liczba
wpłynęło ogółem:	rok 2020	18
	rok 2021	25
	rok 2022	22
wpłynęło z ośrodka pomocy społecznej	rok 2020	2
	rok 2021	0
	rok 2022	1
wpłynęło z komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	rok 2020	0
	rok 2021	0
	rok 2022	0

wpłynęło z placówek służby zdrowia	rok 2020	0
	rok 2021	0
	rok 2022	1
wpłynęło z policji	rok 2020	16
	rok 2021	24
	rok 2022	20
wpłynęło z placówek oświatowych	rok 2020	0
	rok 2021	0
	rok 2022	1
wpłynęło z innego ośrodka pomocy społecznej	rok 2020	0
	rok 2021	1
	rok 2022	0

Na przestrzeni lat 2020-2022 nieco wzrosła liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku. Ponadto, w 2022 roku liczba zakończonych procedur była najwyższa na przestrzeni ostatnich badanych trzech lat.

Procedura „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022:

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę:

- rok 2020: 18 formularzy,
- rok 2021: 25 formularzy,
- rok 2022: 22 formularze.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-C”:

- rok 2020: 12 formularzy,
- rok 2021: 25 formularzy,
- rok 2022: 8 formularzy.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-D”:

- rok 2020: 9 formularzy,
- rok 2021: 25 formularzy,
- rok 2022: 9 formularzy.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2020: 18 rodzin,
- rok 2021: 25 rodzin,
- rok 2022: 22 rodziny.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku:

- rok 2020: 18 rodzin,
- rok 2021: 25 rodzin,
- rok 2022: 22 rodziny.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ogółem:

- rok 2020: 12 zakończonych procedur,
- rok 2021: 19 zakończonych procedur,
- rok 2022: 27 zakończonych procedur.

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa:

- rok 2020: 15 osób,
- rok 2021: 19 osób,
- rok 2022: 20 osób.

W 2021 roku odnotowano największą liczbę osób dotkniętych przemocą domową. Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu.

Tabela 19. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Liczba zdarzeń związanych z przemocą	2020 rok	2021 rok	2022 rok
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	18	26	24
kobiety	18	25	17
mężczyźni	0	0	5
nieletni	0	1	2

liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	18	25	22
kobiety	0	0	2
mężczyźni	18	25	20
nieletni	0	0	0
liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	18	20	20
kobiety	0	0	0
mężczyźni	18	20	20
nieletni	0	0	0
liczba dzieci obecnych podczas interwencji	5	4	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Serocku

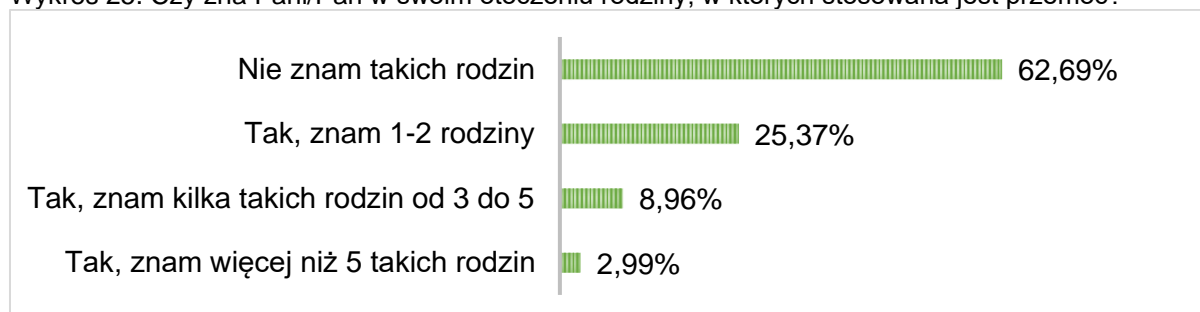
Ponadto, na przestrzeni lat 2020-2022 członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli w 3 szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela 20. Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej

Szkolenia dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	2020 rok	2021 rok	2022 rok
liczba szkoleń	0	2	1

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców, 25,37% zna 1-2 rodziny, w których stosowana jest przemoc, 8,96% od 3 do 5 takich rodzin, a 2,99% zna ponad 5 takich rodzin. Pozostałe 62,69% badanych przyznało, że w ogóle nie zna takich rodzin.

Wykres 25. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?

Respondenci zostali również zapytani czy kiedykolwiek sami doświadczyli przemocy domowej. Zdecydowana większość badanych tj. 86,57% zaprzeczyło by takie zdarzenia miały miejsce. Pozostałe 13,43% potwierdziło natomiast, że doświadczyło przemocy domowej, a osobą stosującą przemoc był najczęściej partner. Kilka osób nie wskazało osób, które wobec nich stosowały przemoc.

Jak wynika z pozyskanych danych, zdecydowana większość mieszkańców nie popiera stosowania kar fizycznych i surowego traktowania dzieci, gdyż 77,61% badanych wyraziło zdanie, że tego typu kary zdecydowanie nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Kolejno 13,43% stwierdziło, że stosowanie kar cielesnych jest dopuszczalne w sytuacji kiedy inne metody zawodzą, a 1,49% uznało, że rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób. Pozostałe 7,46% ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Ostatnie pytanie w tej części dotyczyło znajomości instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej na terenie gminy. Pozyskane dane wskazują, iż 46,27% ankietowanych zna instytucje pomocowe w swoim środowisku, a wśród najczęściej wymienianych znalazły się: Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Policja, a kolejno Zespół Interdyscyplinarny. Pozostałe 53,73% respondentów przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Gdy zapytano nauczycieli, czy znają uczniów, którzy mogą doświadczać problemu przemocy domowej, łącznie 40,74% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Kolejno 9,26% stwierdziło, iż taki problem nie występuje w ich środowisku szkolnym, a 50,00% nie wiedziało jak odpowiedzieć na tak zadane pytanie. Ponadto, 96,30% badanych nauczycieli spotyka się w swojej szkole z aktami agresji i przemocy wśród uczniów. Pozytywnym jest, iż prawie wszyscy badani nauczyciele przyznali, iż wiedzą jak reagować w sytuacji wystąpienia przemocy między uczniami.

Idąc dalej, zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swoim domu. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych odpowiedziała twierdząco na tak zadane pytanie. Uczniowie mają zazwyczaj pełne zaufanie do swoich rodziców i dzielą się z nimi wszystkimi problemami. W ankiecie pojawiły się również pytania

dotyczące oceny relacji i sposobów wychowywania rodziców w uznaniu badanych. Gdy zapytano o to, czy rodzic ma prawo uderzyć swoje dziecko; 82,05% uczniów klas piątych i szóstych oraz 77,71% uczniów klas siódmych i ósmych odpowiedziało, że rodzice nie mają prawa tego zrobić bez względu na okoliczności. W ocenie 4,62% uczniów klas piątych i szóstych oraz 12,65% uczniów klas siódmych i ósmych mogą w ten sposób ukarać dziecko, jeśli są ku temu powody.

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu kary fizyczne stanowią często stosowaną przez rodziców metodę wychowywania dzieci. Dla niektórych osób są one formą „ostatecznego rozwiązania”, po które sięga się w chwili utraty kontroli nad swoimi emocjami. Inni rodzice z kolei stosują kary fizyczne w sposób zaplanowany, wierząc w ich wychowawczą i rozwojową efektywność. Stosowanie kar fizycznych motywowane jest w tym przypadku dobrem dziecka¹⁰.

W związku z powyższym, w trakcie ankietyzacji skierowano część pytań bezpośrednio do rodziców i dotyczyły one stosowanych metod wychowawczych oraz sposobów reagowania na złe zachowanie dziecka. I tak, 62,70% badanych rodziców przyznało, że rozmawia z dzieckiem na ten temat. Kolejno 27,05% odpowiedziało, że najczęściej upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania, a 9,43% rodziców stosuje różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Pozostałe 0,82% reaguje w inny sposób i jest to zależne od zachowania dziecka.

Następnie zapytano bezpośrednio rodziców, czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. Największy odsetek tj. 83,20% stanowili respondenci, którzy nigdy nie

¹⁰ Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci - uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009

użyli przemocy fizycznej wobec dzieci. Pozostałe 16,80% zadeklarowało, że raz na pół roku zdarzyło im się stosować takie kary.

Zdecydowana większość rodziców uczniów uważa, że dziecko nie powinno się bać rodziców. Taką odpowiedź zaznaczyło 90,98% respondentów. Z kolei, 3,28% stwierdziło, iż dziecko powinno czuć respekt przed rodzicem, a pozostałe 5,74% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na tak zadane pytanie.

Następnie zapytano rodziców, o to czy stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dopuszczalne w sytuacji kiedy na to zasłużyły. I tak, 79,92% odpowiedziało przecząco na tak zadane pytanie, a 14,75% nie wiedziało jak ustosunkować się do danego tematu. Z kolei, 5,33% odpowiedziało twierdząco na tak zadane pytanie.

W drodze badania okazało się również, że 61,48% badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 18,03% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 20,49% respondentów nie umiało się określić w tym temacie.

Badania przeprowadzone wśród rodziców uczniów z terenu gminy pokazały, że 20,49% zna 1-2 rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci. Następnie 4,92% zna od 3 do 5 takich przypadków, a 3,28% potwierdziło znajomość powyżej 5 takich rodzin. Pozostałe 71,31% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Serock, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych. Jak wynika z deklaracji ankietowanych, odsetek osób, które używały substancji psychoaktywnych wzrasta wraz z ich wiekiem.

Tabela 21. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	17,44%	28,92%
palenie papierosów, w tym papierosy elektroniczne	7,18%	21,08%

Co więcej wielu uczniów ma problem z asertywnością, gdyż jak przyznają, ich pierwszy kontakt z tego typu używkami nastąpił za namową osób trzecich. Takie sytuacje potwierdziło 25,00% uczniów klas siódmych i ósmych mających za sobą inicjację alkoholową oraz 48,57% uczniów mających za sobą inicjację nikotynową. Należy zatem rozmawiać z uczniami o asertywności i o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Ważna jest tu również rola rodzica. Jak się okazało w obydwu grupach wiekowych rodzice cieszą się bardzo wysokim zaufaniem i uczniowie przyznają, że chętnie dzielą się z nimi swoimi problemami.

Ponadto, wielu uczniów szkół podstawowych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi.

Tabela 22. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	31,79%	42,17%
palenie papierosów	55,90%	66,27%
zażywanie narkotyków	10,77%	17,47%

Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został także poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli ze szkół podstawowych z terenu Miasta i Gminy Serock. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem jest dość mocno rozpowszechniony, szczególnie w przypadku spożywania napojów energetycznych oraz palenia papierosów.

Tabela 23. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	
napoje energetyczne	
w mojej opinii, jest wielu uczniów, którzy piją napoje energetyczne	46,30%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie piją napoje energetyczne	42,59%
w mojej opinii w naszej szkole nie ma uczniów, którzy piją napoje energetyczne	11,11%
papierosy	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	24,07%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	66,67%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	9,26%
alkohol	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	12,96%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	70,37%

w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	16,67%
narkotyki	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	1,85%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	51,85%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	46,30%

Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, zdecydowana większość badanych oceniła ją jako trudną lub nie potrafiła udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Z kolei, 14,81% badanych nauczycieli przyznało, że uczniowie mają łatwy dostęp do alkoholu, a 7,41% stwierdziło, iż uczniowie mają łatwy dostęp narkotyków za sprawą starszych kolegów.

Większość nauczycieli na poziomie bardzo dobrym lub dobrym oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego. Co więcej, większość przyznała, iż jest raczej dobrze przygotowana do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych. Ponadto, 50,00% wie czym są e-narkotyki, natomiast 61,76% przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Warto zaznaczyć, iż 88,89% nauczycieli zadeklarowało, iż wśród uczniów można zaobserwować zachowania, które mogą wskazywać na problemy depresyjne, czy też związane z różnymi uzależnieniami, natomiast 9,26% zaprzeczyło. Pozostałe 1,85% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Idąc dalej, 44,44% ankietowanych przyznało, iż szkoły zapewniają uczniom odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego, natomiast 35,19% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 20,37% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W opinii 44,44% oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów nie jest wystarczająca, gdyż brakuje zajęć sportowych, artystycznych, rozwijających zainteresowania, przedmiotowych oraz teatralnych. Następnie 35,19% miało odmienne zdanie w tym temacie, a pozostałe 20,37% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Ponadto, 48,15% nauczycieli było zdania, iż szkoły nie dysponują wystarczającą ilością miejsc w świetlicach szkolnych. Przeciwnie zdanie w tym temacie wyraziło 33,33% respondentów, a pozostałe 18,52% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji¹¹.

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród rodziców uczniów z terenu Miasta i Gminy Serock, oprócz pytań bezpośrednio związanych z używaniem substancji przez młodzież, pojawiły się również pytania dotyczące relacji rodzinnych.

Zdecydowana większość badanych tj. 77,87% stwierdziła, że ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Kolejno 20,90% przyznało, iż w zasadzie rozumie się dobrze ze swoim dzieckiem, a pozostałe 1,23% przyznało, że nie ma stałego kontaktu z dzieckiem ze względu na inne obowiązki.

Następnie 51,64% z nich odpowiedziało, że ich dzieci dzielą się z nimi wszystkimi swoimi problemami, a 47,95% badanych rodziców stwierdziło, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim. Pozostałe 0,41% stwierdziło, że ich dzieci nigdy nie rozmawiają z nimi o swoich problemach.

Zapytano więc rodziców, czy według nich pandemia wpłynęła niekorzystnie na relacje z dzieckiem. I tak, 77,46% zaprzeczyło twierdząc najczęściej, że dzięki pandemii, a przede wszystkim poprzez wprowadzenie nauki zdalnej mogli spędzać więcej czasu z

¹¹ Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011

dziećmi. Natomiast 22,54% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie, twierdząc przede wszystkim, iż ich dzieci ograniczyły kontakty z rówieśnikami, zamknęły się w sobie oraz w nadmiernej ilości korzystały ze sprzętów elektronicznych.

Następne pytanie dotyczyło znajomości problemów występujących w środowisku szkolnym. I tak, zdaniem 88,11% respondentów ich dzieci nie mają żadnych problemów w szkole. Pozostałe 11,89% przyznało, iż wie o kłopotach swojego dziecka, a najczęściej wymienianymi problemami były problemy z rówieśnikami oraz problemy z nauką.

Zapytano również rodziców, czy zdarza się, że ich dzieci zachowują się agresywnie. Jak się okazało, 38,93% respondentów przyznało, że zdarza się to rzadko, 15,98% zaznaczyło, iż ma to miejsce czasami, a 1,64% przyznało, że zdarza się to często. Pozostałe 43,44% stwierdziło, że nigdy nie zachowuje się agresywnie.

Problem stosowania substancji psychoaktywnych jest aktualny wśród młodzieży. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Mając na uwadze powyższe, dalsza część ankietyzacji dotyczyła bezpośrednio wiedzy rodziców na temat używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Gdy zapytano rodziców, czy ich dziecko pali papierosy, zdecydowana większość zaprzeczyła (93,44%). Następnie 1,64% podejrzewa, że takie sytuacje miały miejsce, a pozostałe 4,92% nie wyraziło jednoznacznej opinii.

W przypadku pytania o upojenie alkoholowe, prawie wszyscy badani rodzice zaprzeczyli by taka sytuacja miała miejsce (98,77%). Ponadto, prawie wszyscy (99,18%) zaprzeczyli również, iż ich dzieci używały środków odurzających- narkotyków lub dopalaczy.

Następnie zapytano rodziców, czy w ich opinii na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami. I tak, 21,72% przyznało, że taki problem występuje na terenie szkół, natomiast 14,75% stanowczo zaprzeczyło. Pozostałe 63,52% nie umiało jednoznacznie udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Zadano również pytanie, czy rodzice wiedzą co to są e-narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). Tylko 32,79% respondentów potwierdziło wiedzę w tym zakresie, natomiast pozostałe 67,21% zaprzeczyło.

W dalszej części zapytano rodziców uczniów z terenu gminy, o to czy potrafiliby rozpoznać osobę pod wpływem narkotyków. Większość respondentów tj. 83,61% stwierdziła, iż bez problemu rozpoznałaby taką osobę. Pozostałe 16,39% przyznało, że nie potrafiłoby rozpoznać czy osoba jest pod wpływem środków odurzających.

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy w zakresie narkotyków, ich rodzajów i skutków zażywania. Najwyższy odsetek tj. 60,25% stanowili respondenci, którzy zadeklarowali, że wiedzą dokładnie wszystko na temat tego rodzaju substancji psychoaktywnych, a 36,89% stwierdziło, iż tylko częściowo orientuje się w tym zakresie. Pozostałe 2,87% przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

W drodze badania okazało się również, że zdecydowana większość badanych rodziców podejmuje rozmowy z dziećmi na temat substancji psychoaktywnych, w tym: 34,43% robi to bardzo często, a 47,13% zadeklarowało, że rozmawia rzadko na ten temat. Pozostałe 18,44% nigdy nie rozmawia z dziećmi na takie tematy.

Ponadto, 69,67% respondentów nie zna w swoim środowisku instytucji pomagających osobom uzależnionym i ich rodzinom, natomiast 30,33% badanych rodziców przyznało, że posiada wiedzę na temat takich instytucji.

Kolejno zapytano rodziców, czy według nich szkoły zapewniają wystarczający poziom wsparcia psychologicznego. I tak, 37,30% odpowiedziało przecząco na tak zadane pytanie, a 20,08% miało odmienne zdanie. Pozostałe 42,62% nie wiedziało jak się ustosunkować do tak zadanego pytania.

Ponadto, 57,79% respondentów uznało, iż oferta zajęć pozalekcyjnych w szkołach nie jest wystarczająca, natomiast 20,90% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 21,31% respondentów nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc

Z przeprowadzonej diagnozy społecznej wynika, iż 33,85% uczniów klas piątych i szóstych oraz 42,17% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, że osobiście doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Natomiast 25,64% uczniów klas młodszych oraz 18,67% uczniów klas starszych przyznało, iż w szkole są uczniowie, przed którymi odczuwają lęk. Istotnym jest zatem wdrażanie projektów poświęconych profilaktyce związanej z problemami agresji i przemocy. Zazwyczaj uczniowie obserwują zjawiska przemocy rzadko, raz na pół roku. Wielu uczniów spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą, jak również wielu uczniów uczestniczyło w czynnym akcie przemocy.

Tabela 24. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy

Akty przemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spotykane przejawy przemocy poza szkołą	26,67%	23,49%
czynne uczestnictwo w aktach przemocy	20,00%	22,29%

Bycie ofiarą przemocy jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie. Często prowadzi do zamykania się w sobie, wycofania, a nawet obwiniania, że to z nami jest coś nie tak, dlatego ktoś w stosunku do nas stosuje przemoc. Nauczyciele powinni zatem kontrolować, aby zjawisko przemocy nie rozprzestrzeniało się, ale też starać się rozmawiać o przemocy z uczniami, którzy jej doświadczają. Tym bardziej, że na pytanie kogo w pierwszej kolejności uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy, najczęściej wskazywali grono pedagogiczne (wychowawcę, dyrektora szkoły, nauczyciela lub pedagoga), a w dalszej kolejności rodziców.

Nieco niepokojący okazał się wynik dotyczący poziomu wiedzy uczniów w zakresie instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych przemocą. Do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 44,10% uczniów klas piątych i szóstych, a wśród uczniów klas siódmych i ósmych 43,98%.

Cyberprzemoc jest jednym z najszybciej rozwijających się zagrożeń we współczesnym świecie. Nowoczesna technologia to nie tylko zabawa, ale także ryzyko uzależnienia, przemocy czy łatwego dostępu do nieodpowiednich treści. Internet i urządzenia mobilne zmieniły trwale nasz świat. Akty cyberprzemocy, czyli przemocy z użyciem mediów elektronicznych- choć dokonywane są w wirtualnym świecie, potrafią realnie wyrządzić bardzo dużą krzywdę.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów z terenu gminy. Zdecydowana większość uczniów posiada wiedzę na temat tego zjawiska. Wielu uczniów także potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy, gdyż ktoś nakręcił film lub zrobił im zdjęcie bez ich zgody. Wśród badanych pojawiły się również deklaracje potwierdzające szantażowanie kogoś lub oczernianie przy użyciu urządzeń elektronicznych.

Tabela 25. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów

Zjawisko cyberprzemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
doświadczenie cyberprzemocy	36,92%	43,98%
stosowanie cyberprzemocy	11,79%	21,69%

Ponadto, wielu uczniów nie zna ani jednej instytucji udzielającej pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą. Do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się 84,10% uczniów klas piątych i szóstych oraz 87,95% uczniów klas siódmych i ósmych.

W trakcie badania ankietowego wśród uczniów zostały również poruszone zagadnienia związane z występującym coraz częściej w środowisku młodych osób zjawiskiem hejtu. Dla większości badanych uczniów hejt to mowa nienawiści, której konsekwencje mogą być bardzo negatywne oraz agresywne, nieprzyjemne, pełne pogardy i nienawiści słowa, jak również chęć obrażania innych. Ponadto, wielu uczniów potwierdziło, że spotkało się z tym zjawiskiem w swoim środowisku szkolnym, w tym część doświadczyła hejtu osobiście.

Tabela 26. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym

Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym	
tak, doświadczyłem tego osobiście	
uczniowie klas piątych i szóstych	28,72%
uczniowie klas siódmych i ósmych	30,12%
tak, ale nie doświadczyłem tego osobiście	
uczniowie klas piątych i szóstych	32,82%
uczniowie klas siódmych i ósmych	39,16%
nie, to zjawisko nie występuje w naszym środowisku szkolnym	
uczniowie klas piątych i szóstych	10,77%
uczniowie klas siódmych i ósmych	8,43%
nie wiem	
uczniowie klas piątych i szóstych	27,69%
uczniowie klas siódmych i ósmych	22,29%

Zdecydowana większość badanych rodziców przyznała, iż wiedzą na czym polega zjawisko cyberprzemocy.

Zapytano również ankietowanych, czy znają przypadki stosowania cyberprzemocy w środowisku szkolnym swoich dzieci. I tak, 73,03% respondentów odpowiedziało, że nie zna takich przypadków. Kolejno 25,84% badanych rodziców słyszało o przypadkach stosowania cyberprzemocy wobec koleżanki/kolegi swojego dziecka, a 1,12% przyznało, iż ich dziecko doświadczyło cyberprzemocy.

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym, ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy, sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą. Jak wskazują wyniki badania, zdecydowana większość uczniów w obydwu grupach wiekowych nie posiada wiedzy na temat instytucji udzielających pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

PODSUMOWANIE

Opracowanie diagnozy demograficzno-społecznej w procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest etapem koniecznym i niezbędnym. Na jej podstawie wyznacza się cele strategiczne, cele operacyjne, jak również kierunki skutecznych, długofalowych działań strategicznych, służących rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej na terenie Miasta i Gminy Serock, obejmuje lata 2018-2022. Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez GUS, Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku, Policję, Zespół Interdyscyplinarny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz danych pozyskanych w wyniku ankiety dotyczącej lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w okresie od października do listopada 2023 roku.

Z danych przekazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku wynika, iż na przestrzeni lat 2020-2022 nieco wzrosła ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, natomiast zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemów uzależnień.

Przeprowadzona w oparciu o dane z OPS analiza problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy wskazała, że w 2022 roku były to najczęściej osoby i rodziny borykające się z ubóstwem, długotrwałą lub ciężką chorobą, a kolejno niepełnosprawnością, bezrobociem oraz alkoholizmem.

Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku na terenie Miasta i Gminy Serock zarejestrowanych było 311 osób bezrobotnych. Na przestrzeni lat 2018-2020 ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wzrosła, natomiast od 2021 roku zaobserwowano spadek. Bezrobocie rejestrowane na terenie Miasta i Gminy Serock wynosiło w 2022 roku 5,8%. Jest to więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa mazowieckiego (4,2%) oraz więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (5,2%).

Jak wynika z raportu GUS, zaistniała w marcu 2020 r. sytuacja epidemiczna wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to z jednej strony likwidacją miejsc pracy, a z drugiej – otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego.

Zmiany, które wywołała pandemia są dalej odczuwalne po stronie pracowników, jak i pracodawców w całym kraju. Obecna sytuacja na krajowym rynku pracy dynamicznie się zmienia. Wiąże się to ze szczególną potrzebą monitorowania działań w zakresie zjawisk zachodzących na rynku pracy, a w szczególności prowadzenia analiz związanych z bezrobociem i prognozowaniem lokalnej sytuacji na rynku pracy.

Struktura wiekowa mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Serock wyraźnie wskazuje na cechy społeczeństwa starzejącego się. Wzrost udziału osób starszych w społeczności gminy wpływa nie tylko na sytuację ekonomiczną obszaru, lecz również na sytuację społeczną i konieczność prowadzenia działań zmierzających do zabezpieczenia różnego rodzaju potrzeb związanych z organizacją systemu wsparcia dla starzejącego się społeczeństwa i przystosowanie przestrzeni do potrzeb coraz liczniejszej grupy seniorów. Pociąga to za sobą również wzrost wydatków na świadczenia w formie usług opiekuńczych, pomocy w naturze jak i pomocy instytucjonalnej, co wymusza dostosowanie polityki senioralnej do potrzeb mieszkańców.

Ponadto, zarówno pracownicy OPS oraz ankietowani mieszkańcy dostrzegają wiele problemów z którymi mierzą się w lokalnej społeczności seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się problemy tj.: samotność, choroby lub inwalidztwo, bariery architektoniczne, problemy psychologiczne wśród osób z niepełnosprawnościami, izolacja, ubóstwo, utrudniony dostęp do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej, brak zainteresowania ze strony rodziny i osób najbliższych, utrudniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej oraz trudna sytuacja materialna.

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Serock wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Jego ważność została oceniona na poziomie 3,89. Jak wynika z odpowiedzi, 37,31% badanych postrzega alkoholizm jako problem zauważalny na terenie gminy, a 35,82% uważa, iż jest to problem powszechny. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Miasta i Gminy Serock okazały się problem nowych substancji psychoaktywnych, problem przemocy, problem bezrobocia oraz problem ubóstwa.

Na terenie gminy zauważalny jest również problem przemocy. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem 37,31 % zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 13,43% osobiście doświadczyło przemocy domowej. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz jej przeciwdziałania.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest w niewielkim stopniu zauważalny na terenie gminy. Ponadto, zauważono również problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim: uzależnienie od Internetu, telefonu, gier komputerowych oraz od pracy.

Ponadto, badani mieszkańcy najlepiej ocenili ofertę przedszkolną oraz instytucji kultury na terenie Miasta i Gminy Serock, natomiast najbardziej niezadowoleni są z oferty działań podejmowanych w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz oferty opieki nad dziećmi do lat 3.

Warto zaznaczyć, iż zdecydowana większość badanych mieszkańców oceniła pozytywnie warunki życia na terenie Miasta i Gminy Serock.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej Miasta i Gminy Serock oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należycie wykorzystane sprzyjać będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities) - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej gminy;
- zagrożeń (z ang. threats) - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności lokalnej, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej gminy oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanego kierunku rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele strategiczne oraz cele operacyjne.

W analizie SWOT dla Miasta i Gminy Serock uwzględniono sześć kluczowych obszarów tj.:

- ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna,

- rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz problemu przemocy,
- rynek pracy,
- edukacja,
- problemy osób starszych oraz niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA
Mocne strony
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej. • Funkcjonowanie Centrum Medycznego Goldenmed. • Działalność 4 ogólnodostępnych aptek. • Prowadzenie profilaktycznych programów zdrowotnych na terenie gminy. • Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta gminy w zakresie opieki zdrowotnej.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów. • Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.
Szanse
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej. • Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców. • Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej. • Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. • Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę. • Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców. • Zapaść służby zdrowia.

POMOC SPOŁECZNA
Mocne strony
<ul style="list-style-type: none">• Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej.• Wykwalifikowana kadra OPS.• Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę OPS.• Zaangażowanie pracowników OPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.• Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych.• Praca Asystenta Rodziny.• Dożywianie dzieci w placówkach oświatowych.• Funkcjonowanie Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, Serockiej Karty Dużej Rodziny 3+.• Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Zbyt mała aktywność społeczna osób zagrożonych wykluczeniem.• Nowe zadania ustawowe nakładane na OPS.• Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji.• Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.• Bierność klientów pomocy społecznej.
Szanse
<ul style="list-style-type: none">• Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.• Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.• Efektywna praca socjalna.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Natłok obowiązków, co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.• Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.• Uzależnienie rodziny od pomocy społecznej.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII, UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH ORAZ PROBLEMU PRZEMOCY

Mocne strony

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Działalność Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień.
- Spotkania grupy AL-ANON.
- Działalność Świetlicy Środowiskowej oraz działalność Klubu Aktywności Społecznej jako elementu programu profilaktycznego.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Mieście i Gminie Serock.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami wszelkich uzależnień oraz problemem przemocy domowej.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 73,13% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkohol).
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (40,30% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (32,83% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie problemu narkomanii na terenie gminy.
- Zażywanie substancji psychoaktywnych typu narkotyki (8,95% badanych mieszkańców przyznało się do zażywania narkotyków).
- Występowanie problemu przemocy domowej na terenie gminy (37,31% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc).

- Doświadczenie przemocy domowej (13,43% badanych mieszkańców przyznało, iż doświadczyło przemocy).
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej.
- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim uzależnienie od Internetu, telefonu, gier komputerowych oraz pracy.

Szanse

- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy domowej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Wzmoczony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.
- Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz zagrożeń związanych z przemocą poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
- Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzenia wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dla osób dotkniętych problemem przemocy.

Zagrożenia

- Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień.
- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.
- Postępujący proces cyfryzacji społeczeństwa.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Potencjał demograficzny - znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi, a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony

- Niewystarczająca liczba miejsc pracy chronionej.
- Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.
- Słaba oferta pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie gminy.

Zagrożenia

- Ogólnopolski (europejski) kryzys gospodarczy - wysoka inflacja, dynamicznie wzrastające ceny.
- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.
- Wysokie koszty pracodawców.

EDUKACJA

Mocne strony

- Zwarta i równomiernie rozłożona sieć placówek przedszkolnych i szkolnych.
- Działalność 2 niepublicznych placówek oferujących opiekę nad dziećmi do lat 3.
- Działalność 2 niepublicznych placówek wychowania przedszkolnego.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta przedszkolna.
- Odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów.
- Działalność Centrum Kultury i Czytelnictwa w Serocku.
- Działalność Serockich Inwestycji Samorządowych Sp. z o.o.

Słabe strony

- Niewystarczająca liczba miejsc w świetlicach szkolnych.
- Brak publicznego żłobka.
- Niewystarczająco oceniana oferta opieki nad dziećmi do lat 3.
- Ograniczona oferta zajęć dodatkowych w szkole.
- Niewystarczająca liczba propozycji spędzania czasu wolnego.

Szanse

- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne).
- Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci oraz młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Niż demograficzny wpływający na zmniejszającą się liczbę uczniów w placówkach.
- Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany kolejną koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej).
- Brak perspektyw kształcenia adekwatnego do późniejszych możliwości zatrudnienia.
- Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników OPS w pomoc osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Przystąpienie do programów: „Opieka wytchnieniowa”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.
- Działalność Klubu Senior+ w Szadkach, Serockiej Akademii Seniora, Rady Seniorów Miasta i Gminy Serock, Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Klubu Aktywności Społecznej.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnościami.
- Pozytywnie oceniane działania na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.

Słabe strony

- Bariery architektoniczne.
- Wykluczenie społeczne, samotność oraz izolacja.
- Niska aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, brak miejsc pracy.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.
- Niewystarczające działania w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych i samotnych oraz rodzin o niskim statusie materialnym.
- Niewystarczająca liczba form integracji i aktywizacji osób starszych.

Szanse

- Likwidowanie barier architektonicznych.
- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.

- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami.
- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zagrożenia

- Pogarszanie się stanu zdrowia Polaków i postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niski poziom kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy z terenu Miasta i Gminy Serock wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez samorząd terytorialny wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań Miasta i Gminy Serock w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (29,85%) oraz przeciwdziałania alkoholizmowi i ochrony zdrowia (20,90%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na zapewnienie opieki w żłobkach (19,40%).

Tabela 27. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

29,85%	zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
20,90%	przeciwdziałanie alkoholizmowi ochrona zdrowia
19,40%	zapewnienie opieki w żłobkach

17,91%	wsparcie osób starszych
16,42%	ograniczanie bezrobocia
14,93%	pomoc osobom z niepełnosprawnościami
13,43%	przeciwdziałanie narkomanii wspieranie rodzin wielodzietnych
11,94%	przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej przeciwdziałanie ubóstwu zapewnienie opieki przedszkolnej
2,99%	zapobieganie bezdomności ochrona macierzyństwa
1,49%	inny: dostęp do komunikacji

WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku samorządu terytorialnego w perspektywie najbliższych lat.

Jest to istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja budowaniu relacji, kapitału społecznego i stanowi ważny element polityki społecznej.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta i Gminy Serock została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Miasto i Gmina Serock w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców. Wspierając lokalne inicjatywy dąży do integracji oraz aktywizacji społeczności lokalnej.

Z kolei rolą misji w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej, jest określenie zamierzeń i aspiracji samorządu lokalnego. Wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości.

Drogą do budowania wysokiej jakości życia mieszkańców Miasta i Gminy Serock jest partnerska współpraca wszystkich podmiotów polityki społecznej, solidarność i otwartość na człowieka oraz rodzinę, ciągłe doskonalenie i dostosowywanie oferty wsparcia do zdiagnozowanych potrzeb oraz zmian struktury społecznej.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Proces dążenia do realizacji określonych powyżej wizji i misji, wymaga zdefiniowania celów strategicznych projektowanych zmian, celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań koniecznych do rozwiązywania najważniejszych zdiagnozowanych problemów społeczności lokalnej. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel, listę wskaźników do monitorowania oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

Wskaźniki są narzędziem niezbędnym do weryfikacji efektywności i celowości realizacji poszczególnych działań strategicznych w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwalają zmierzyć postęp w realizacji celów poszczególnych działań oraz stwierdzić czy działania podejmowane są skuteczne i czy przynoszą planowane efekty. Właściwe oszacowanie wartości wskaźników, a w szczególności wskaźników rezultatu jest zadaniem skomplikowanym. Trudno jest bowiem przewidzieć na etapie przygotowywania dokumentu, jaka będzie sytuacja za kilka lat. Ponadto, realizator nie zawsze ma wpływ na stopień osiągnięcia wskaźnika. Dla wskaźników na wartość początkową wybrano 2022 rok, natomiast na wartość docelową 2028 rok.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.1.1 Promowanie prawidłowego modelu rodziny poprzez tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju rodziny;
- 1.1.2 Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny;
- 1.1.3 Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- 1.1.4 Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- 1.1.5 Upowszechnianie i rozwój idei rodzicielstwa zastępczego jako formy wsparcia dzieci i młodzieży zagrożonej sieroctwem.

1.2 Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.2.1 Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);
- 1.2.2 Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych/niepełnych.

1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.3.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej, modernizację placówek i ich doposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;
- 1.3.2 Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;
- 1.3.3 Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.4.1 Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;
- 1.4.2 Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz zwiększenie dostępności usług specjalistycznych;
- 1.4.3 Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta i Gminy w Serocku, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia, psychologowie i terapeuci.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń OPS;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny;
- Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- Liczba dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinach zastępczych;
- Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym OPS udzielił pomocy finansowej;
- Liczba osób korzystających z ogólnopolskiej KDR;
- Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z poradnictwa;
- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe;
- Liczba inwestycji na rzecz szkół;
- Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego;
- Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych w szkołach;
- Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;
- Liczba placówek służby zdrowia na terenie gminy;
- Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych na temat zdrowia psychicznego.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo- wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2022 rok	2028 rok
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń OPS	OPS	280 rodzin	200 rodzin
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej	OPS	23 rodziny	20 rodzin
Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny	OPS	11 rodzin	10 rodzin
Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną	OPS	116 rodzin	95 rodzin
Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	OPS	325 rodzin	280 rodzin
Liczba dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinach zastępczych	OPS, PCPR	33 dzieci	33 dzieci

Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym OPS udzielił pomocy finansowej	OPS	31 rodzin	25 rodzin
Liczba osób korzystających z ogólnopolskiej KDR	OPS	1 773 osoby	2 000 osób
Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z poradnictwa	OPS	12 osób	20 osób
Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych	UMiG, OPS	6 inicjatyw	5 inicjatyw na rok
Liczba nauczycieli podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe	placówki oświatowe	12 nauczycieli	12 nauczycieli
Liczba inwestycji na rzecz szkół	UMiG, placówki oświatowe	1 inwestycja	min. 1 inwestycja na 2 lata
Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego	placówki oświatowe	368 osób	350 osób
Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych	placówki oświatowe	312 osób	312 osób
Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych	OPS, ośrodki zdrowia	4 programy	5 programów na rok
Liczba placówek służby zdrowia na terenie gminy	UMiG	4 placówki	5 placówek
Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zdrowia psychicznego	OPS, ośrodki zdrowia	0 kampanii	min. 1 kampania na rok

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu, bezdomności oraz wykluczeniu społecznemu

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.1.1 Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców;
- 2.1.2 Udzielanie wsparcia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej poprzez udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej OPS;
- 2.1.3 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób doświadczających ubóstwa;
- 2.1.4 Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin doświadczających ubóstwa poprzez organizowanie dożywiania w szkołach;
- 2.1.5 Udzielanie uczniom z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych;
- 2.1.6 Pomoc rodzinom dotkniętych problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.2.1 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- 2.2.2 Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: z niepełnosprawnościami, młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy oraz długotrwale bezrobotnych;
- 2.2.3 Objęcie pomocą OPS rodzin dotkniętych problemem bezrobocia;
- 2.2.4 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- 2.2.5 Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3, umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia;
- 2.2.6 Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;
- 2.2.7 Organizowanie szkoleń, warsztatów oraz kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- 2.2.8 Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu.

2.3 Wsparcie dla osób bezdomnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

2.3.1 Wsparcie materialne osób bezdomnych;

2.3.2 Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta i Gminy w Serocku, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- Liczba dzieci z rodzin doświadczających ubóstwa objętych wsparciem;
- Liczba organizacji z terenu gminy działających na rzecz osób doświadczających ubóstwa;
- Liczba dzieci korzystających z bezpłatnych posiłków w szkole;
- Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych;
- Liczba osób, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych;
- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- Liczba placówek publicznych sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat;
- Liczba podjętych działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;

- Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów oraz kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo;
- Liczba zatrudnionych osób bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.);
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności;
- Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2022 rok	2028 rok
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa	OPS	139 rodzin	110 rodzin
Liczba dzieci z rodzin doświadczających ubóstwa objętych wsparciem	OPS	54 dzieci	40 dzieci
Liczba organizacji z terenu gminy działających na rzecz osób doświadczających ubóstwa	UMiG	1 organizacja	1 organizacja

Liczba dzieci korzystających z bezpłatnych posiłków w szkole	OPS	101 dzieci	75 dzieci
Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	OPS	27 uczniów	15 uczniów
Liczba osób, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych	OPS	232 osoby	170 osób
Liczba osób bezrobotnych	GUS	311 osób	250 osób
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	GUS	171 osób	120 osób
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia	OPS	51 rodzin	35 rodzin
Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia	UMiG, OPS, PUP	4 inicjatywy	3 inicjatywy na rok
Liczba placówek publicznych sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat	UMiG	0 placówek	2 placówki
Liczba podjętych działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych	OPS, PUP	2 działania	2 działania na rok
Liczba zorganizowanych szkoleń, warsztatów oraz kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo	PUP	20 działań	40 działań

Liczba zatrudnionych osób bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.).	PUP	106 osób	280 osób
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności	OPS	10 osób	7 osób
Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie i udzielono pomocy finansowej	OPS	8 osób	6 osób

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom oraz przemocy domowej

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.1.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu wszelkich uzależnień;
- 3.1.2 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne;
- 3.1.3 Zapewnienie wsparcia psychologicznego oraz prawnego osobom uzależnionym oraz osobom współuzależnionym;
- 3.1.4 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA);
- 3.1.5 Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych;
- 3.1.6 Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy;
- 3.1.7 Zwiększenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- 3.1.8 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości oraz zdrowego trybu życia;
- 3.1.9 Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych, pogadarek w szkołach;
- 3.1.10 Organizowanie i finansowanie działalności Klubu Aktywności Społecznej jako elementu programu profilaktycznego w szczególności dla dzieci i młodzieży, ale także dla osób dorosłych, w tym seniorów, w ramach profilaktyki uzależnień;
- 3.1.11 Finansowanie działalności Świetlicy Środowiskowej.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy domowej

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.2.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy domowej;
- 3.2.2 Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na terenie gminy;

- 3.2.3 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy domowej (m.in. pomoc materialna, prawna, psychologiczna, opieka lekarska);
- 3.2.4 Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy domowej;
- 3.2.5 Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą domową;
- 3.2.6 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób stosujących przemoc;
- 3.2.7 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej;
- 3.2.8 Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta i Gminy Serock, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, psycholodzy, terapeuci, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych, w tym wszelkie uzależnienia;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;

- Liczba rodzin korzystających z pomocy w Punkcie Konsultacyjnym;
- Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących;
- Liczba wniosków o leczenie odwykowe;
- Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy;
- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy;
- Liczba osób uczestniczących w działaniach Klubu Aktywności Społecznej;
- Liczba dzieci uczęszczających do świetlicy środowiskowej;
- Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy domowej;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy domowej;
- Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku;
- Liczba dzieci doznających przemocy domowej;
- Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu przemocy domowej;
- Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej;
- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnień oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową;

- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy domowej.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2022 rok	2028 rok
Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych, w tym wszelkie uzależnienia	OPS	0 raportów	min. 1 raport na 4 lata
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień	OPS	36 rodzin	35 rodzin
Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych	OPS, GKRPA	3 pakiety	3 pakiety na rok
Liczba rodzin korzystających z pomocy w Punkcie Konsultacyjnym	GKRPA	75 rodzin	80 rodzin
Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących	GKRPA	15 rozmów	20 rozmów
Liczba wniosków o leczenie odwykowe	GKRPA	19 wniosków	15 wniosków
Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień	UMiG	2 organizacje	3 organizacje

Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień	GKRPA, OPS	2 szkolenia	1 szkolenie na rok
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia	GKRPA, OPS, placówki oświatowe	2 kampanie	2 kampanie na rok
Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy	GKRPA, OPS, placówki oświatowe	7 programów	10 programów na rok
Liczba osób uczestniczących w działaniach Klubu Aktywności Społecznej	GKRPA, OPS	210 osób	230 osób
Liczba dzieci uczęszczających do świetlicy środowiskowej	GKRPA, OPS	15 dzieci	15 dzieci
Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy domowej	OPS, GKRPA	0 raportów	min. 1 raport na 4 lata
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem finansowym z powodu występowania przemocy domowej	OPS	2 rodziny	2 rodziny
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku	OPS, ZI, Policja	22 rodziny	20 rodzin
Liczba dzieci doznających przemocy domowej	OPS, ZI	2 dzieci	0 dzieci
Liczba zakupionych materiałów informacyjnych z zakresu przemocy domowej	OPS	1 pakiet	1 pakiet na rok

Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	OPS, ZI	3 osoby	10 osób
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej	OPS, ZI, placówki oświatowe	2 kampanie	2 kampanie na rok
Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	OPS, ZI, GKRPA, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia	1 szkolenie	1 szkolenie na rok

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami**4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych****KIERUNKI DZIAŁANIA:**

- 4.1.1 Monitorowanie sytuacji osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, diagnoza potrzeb;
- 4.1.2 Udzielanie wsparcia finansowego oraz rzeczowego osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami przez OPS;
- 4.1.3 Świadczenie usług opiekuńczych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami z terenu gminy;
- 4.1.4 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- 4.1.5 Finansowanie działalności Klubu Senior+;
- 4.1.6 Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych;
- 4.1.7 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.8 Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół;
- 4.1.9 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.10 Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami wymagających wsparcia.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami**KIERUNKI DZIAŁANIA:**

- 4.2.1 Zapewnienie możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- 4.2.2 Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami (m.in. z PFRON).

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta i Gminy w Serocku, Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, placówki kulturalne, placówki oświatowe, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby;
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Liczba osób uczestniczących do Klubu Senior+;
- Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych;
- Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy działających na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół;
- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Liczba wolontariuszy;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach;
- Liczba nowoutworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- Wzrost aktywności osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy i w życiu społecznym.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2022 rok	2028 rok
Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy	OPS	0 diagnoz	1 raport w okresie trwania Strategii
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności	OPS	69 rodzin	70 rodzin
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby	OPS	107 rodzin	100 rodzin
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	OPS	51 osób	65 osób
Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	UMiG, OPS, placówki oświatowe, placówki kulturalne	1 kampania	1 kampania na 4 lata w okresie trwania Strategii
Liczba osób uczestniczących do Klubu Senior+	OPS	20 osób	20 osób

Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych	UMiG, OPS	1 inwestycja	1 inwestycja na rok
Liczba organizacji pozarządowych z terenu gminy działających na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	UMiG	1 organizacja	2 organizacje
Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół	UMiG, OPS, placówki oświatowe	49 osób	50 osób
Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	UMiG, OPS, placówki kulturalne	7 działań	10 działań na rok
Liczba wolontariuszy	OPS	0 osób	5 osób
Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach	PUP	20 osób	40 osób
Liczba nowoutworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami	UMiG, OPS, PUP	106 miejsc	280 miejsc

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem,
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności gminy jako przyjaznej dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami,
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia,
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów,
- poprawy dostępności i wzrostu jakości usług kulturalnych,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa,
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa,
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zmniejszenia skali przemocy domowej,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia.

ANALIZA RYZYKA

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy, jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć, zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawidłowo przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześniej działań zapobiegawczych i korygujących.

Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do opracowywania Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych - zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny zewnętrzne najczęściej znajdują się poza kontrolą jednostki,
- przyczyn wewnętrznych - obejmują sposób zaplanowania działań w Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń,
- ocena ryzyka oraz zagrożenia,
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia,
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka, jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Tabela 28. Analiza ryzyka dla Miasta i Gminy Serock

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
polityczny	niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategicznych	bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	średni
prawny	zmiany regulacji prawnych lub wprowadzenie nowych przepisów	stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów lokalnych	wysoki
kulturowy	nasilenie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej w związku z różnicami kulturowymi wpływającymi na podejmowane działania strategiczne	podejmowanie działań prowadzących do wzrostu integracji społecznej	średni
społeczny	brak motywacji osób, co do których kierowane są działania w ramach Strategii	angażowanie mieszkańców z terenu Miasta i Gminy Serock w działania w ramach	średni

	Rozwiązywania Problemów Społecznych, do zmiany swojej sytuacji życiowej i społecznej	programów zmierzających do wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	
finansowy	brak wystarczających środków finansowych	właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych	średni
organizacyjny	brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanej z niedoborami w zasobach kadrowych	organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	niski

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu samorządowego, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu

Tabela 29. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2024 rok	12 500 000 zł
2025 rok	14 000 000 zł
2026 rok	16 000 000 zł
2027 rok	17 000 000 zł
2028 rok	18 000 000 zł

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- coroczne zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Ponadto, w 2026 roku dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowania możliwości zagrożeń, usprawniania zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazania kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Miasta i Gminy w Serocku, Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia oraz Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie. Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz

ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Miejskiej w Serocku.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Burmistrza lub Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Serocku. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenie gminy organizacji, podmiotów gospodarczych lub poszczególnych mieszkańców.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii, Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Program współpracy gminy Miasto i Gmina Serock z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ

Przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, kluczowe znaczenie ma jego dostępność dla potencjalnych czytelników – przedstawicieli różnych grup, osób, w tym objętych działaniami w ramach Strategii. Ważne jest, aby dokument był łatwo dostępny dla wszystkich zainteresowanych, również dla potencjalnych podmiotów chcących realizować jego założenia.

Dokument Strategii po zakończeniu prac został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje społeczne są procesem współpracy ze społecznością lokalną, który ma prowadzić do podejmowania decyzji dotyczących rozwoju społecznego. Konsultacje to jedna z form partycypacji społecznej, która zapewnia mieszkańcom danej społeczności lokalnej udział w wyrażeniu swoich opinii, postulatów, proponowania zmian np. w procesie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028, dostępna będzie do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Serocku.

Cały dokument wraz z uchwałą w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028, dostępny będzie na stronie internetowej:

- ***Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy w Serocku***

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028, poddawany będzie działaniom promocyjnym poprzez zamieszczenie go na w/w stronie internetowej.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028, to najważniejszy dokument Gminy stanowiący o realizowaniu lokalnej polityki społecznej. Określa on cele, zadania, wybór kierunków działań oraz alokację środków niezbędnych dla jej realizacji.

Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwala na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock dostosowana jest do zidentyfikowanych, w procesie badawczym, potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Dokument przygotowywany został z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, wynikających z realizowanego na zlecenie Ministerstwa przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w Lublinie projektu „STRATEGOR”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	8
Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2018-2022.....	12
Tabela 3. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu	22
Tabela 4. Przestępstwa na terenie gminy.....	23
Tabela 5. Liczba interwencji związanych z przemocą domową.....	24
Tabela 6. Liczba osób pracujących w latach 2018-2022	34
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe	38
Tabela 8. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Miasta i Gminy Serock	44
Tabela 9. Osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej	48
Tabela 10. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych	49
Tabela 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	50
Tabela 12. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2018-2022	53
Tabela 13. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	59
Tabela 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień.....	60
Tabela 15. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	65
Tabela 16. Podział mieszkańców ze względu na wiek	66
Tabela 17. Instrumenty finansowane ze środków PFRON	71
Tabela 18. W związku z procedurą „Niebieska Karta”	83
Tabela 19. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową	85
Tabela 20. Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.....	86
Tabela 21. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów.....	90
Tabela 22. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne	91
Tabela 23. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?	91
Tabela 24. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy	97

Tabela 25. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów	98
Tabela 26. Zjawisko hejtu w środowisku szkolnym.....	99
Tabela 27. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	111
Tabela 28. Analiza ryzyka dla Miasta i Gminy Serock	136
Tabela 29. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Serock na lata 2024-2028	138

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarys terytorialny Miasta i Gminy Serock w powiecie legionowskim.....	11
--	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2022 roku	12
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2022 rok	14
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	17
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej na terenie gminy?.....	20
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie? ..	28
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji w gminie?	31
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie gminy?	31
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2022 – dane GUS.....	36
Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie gminy?	45
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?	46
Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	54
Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności	55
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu? ..	57
Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	57
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	60
Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii	62

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	67
Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	67
Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami?.....	73
Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?.....	74
Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie gminy?	74
Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?.....	75
Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	77
Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.....	79
Wykres 25. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?.....	86

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);
2. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005;
3. Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci - uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009;
4. Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013;
5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
6. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020;
7. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
8. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
9. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025;
10. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
11. Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434;
12. Raport o stanie Miasta i Gminy Serock za 2022 rok;
13. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
14. Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030;
15. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025;
16. Strategia Rozwoju Gminy Miasto i Gmina Serock na lata 2016-2025;
17. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;

18. Strategia Rozwoju Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025;
19. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 203+;
20. Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/1873>;
2. <https://legionowo.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnospawnych>.